Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem

Najer Folksblat

פרייז 20 גראשען

היינט 8 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

אונפּאַרטייאישע פּאָליטיש - געזעלשאַפטליכע טאָג - צייטונג

Nr. 56 (1049)	Łódź, Poniedziałek 7 Marca 1927	פינפטער יאָהרגאַנג	לאָדז, מאָנטאָג ג' אדר ב' תרפ"ז.	Nr. 56 (1049)

אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאָדז, פּעטריקאָווער 21, טעל. 24-71 || Adres redakcji i administracji: Łódź, Piotrkowska 21. Tel. 24-7

וועה-געשריי פון רומענישען יודענטום

פרויען און קינדער פון אמעריקאנער בירגער

וועלען אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא אויסער דער „קוואָטא".

ווינן, 6 (טעלעגראַפיש דורך יט"אַ). איינע פון די אָנגעזעהענסטע יודישע פערזענליכקייטען אין ווין, וועלכע וויל נישט, צוליב געוויסע טעמים, פערעפענטליכען דעם נאָמען, האָט צוגעשיקט דורך אַ ספּעציעלען שליח אַ בריף, אונטערגעשריבען פון אַ רייה אָנגעזעהענע יודישע פערזענליכקייטען אין בוקאַרעשט, וואו עס ווערט געשילדערט די טרויעריגע לאַגע פון די רומענישע יודען.

די אויטאָרען פון בריף שרייבען, אַז זיי פערשטעהען נישט, ווי־אַזוי עס רוהט דאָס געוויסען פון די אייראָפּעאישע יודען און זיי אָרגאַניזירען נישט אַ מאַסען־אַקציע מיט די שאַרפסטע פּראָטעסטען געגען דעם יודישען גיהנום אין רומעניען.

ווייטער ווערט אין׳ם בריף געזאָגט: מיר זיינען בוכשטעבליך הפקר ווי פויגלען, צו וועלכע יעדער יעגער האָט דאָס רעכט צו שיסען. בעזונדערס הפקר איז די יודישע אַקאַדעמישע יוגענד. אפילו יודישע סטודענטקעס ווערען עפענטליך געפּייניגט. איינער פון אונז איז נישט זיכער מיט׳ן לעבען".

צום סוף פון בריף איז אויסגעדריקט אַ׳אויפפאָדערונג צו דער יודישער אינטעליגענץ פון דער גאַנצער וועלט, צו ראַטעווען דאָס רומענישע יודענטום, ווייל אַנדערש דראָהט חלילה אַ פערניכטונג פונ׳ם אַלטען יודישען קיבוץ.

עס וועלען אריינגעלאזט ווערען קיין אמעריקא אויסער דער קוואָטע.

פרויען און קינדער פון אַמעריקאַנער בירגער.

וואַשינגטאָן, 6. טעלעגראַפיש דורך יט"אַ) דאָס רעפּרעזענטאַנטען־הויז האָט אָנגענומען דעם „ביל", וואָס איז פאָרגעלעגט געוואָרען דורך דער אימיגראַציע־קאָמיסיע, וועגען אריינלאָזען אין די פעראייניגטע שטאַאַטען אויסער דער קוואָטע פרויען און קינדער ביז 21 יאָהר, וועמענס מענער אָדער עלטערן זיינען אַמעריקאַנער בירגער.

דער אָנגענומענער „ביל" איז גלייך איבערגעשיקט געוואָרען אין סענאַט אויף צו בעשטעטיגען.

25 מיליאָן זלאָטעס אין גאָלד

קומט דייטשלאַנד דער פּוילישער רעגירונג.

„גלאָס פּראַודי" רופט אייצומאַהנען די סומע.

וואַרשא, 6 דער „גלאָס פּראַוודי" איז אַרויס מיט אַן׳אַלאַרם. אַז דייטשלאַנד איז שולדיג פּוילען 25 מיליאָן זלאָטעס אין גאָלד פאַר די מאַשינען, וועלכע די דייטשען האָבען פערניכטעט אָדער אַרויסגעפיהרט פון פּוילען.

די פּרעטענזיעס וועגען דער דאָזיגער סומע זיינען דורך פּוילען געהאַט אריינגעטראָגען געוואָרען אין געמישטען טריבונאַל אין פּאַריז, וועמעס פּאָרזיצער ס׳איז געווען דער פראַנצויזי גער. ער האָט אָבער אָנערקענט, אַז דער געמישטער טריבונאַל איז נישט קאָמפּעטענט אין דער פראַגע.

די אַמאָליגע פּוילישע רעגירונגען האָבען ווידער נישט געוואָלט רייצען דייטשלאַנד און אָפּגעלאָזט דעם גאַנצען ענין.

איצט איז ה׳ גפּי געוואָרען אויס פאָרזיצער אין דעם פּאַריזער טריבונאַל און־דער „גלאָס פּראַוודי" פאָדערט פון דער רעגירונג, זי זאָל אָנהויבען אויפמאָהנען די סומע פון 25 מיליאָן גאָלד־זלאָטעס.

דייטשלאַנד וועגען פּוילען׳ס אויסערן־פּאָליטיק.

בערלין, 6. (ספּ. טעל). די ערקלערונגען פון אויסערן־מיניסטער זאַלעסקי אין ווינן, האָבען געפונען אַ׳אָפּקלאַנג אין די פּאָליטישע קרייזען פון דייטשלאַנד.

מ׳האַלט, אַז אין גרונד וועט שוין איצט מעגליך זיין צו קומען צו אַ הסכם מיט פּוילען, ווייל מ׳ז. זאַלעסקי האָט אויסגעדריקט זיין איבערצייגונג, אַז דייטשלאַנד האָט נישט קיין שלעכטע כוונות לגבי פּוילען.

בעקאַנטמאַכונג.

איך מאַך בעקאַנט, אַז איך אַמטיר נישט מעהר אַלם פּרעזעס פון „תומכי אורחים".

אברהם כאהן.

1239

שטורמען און הוראַגאַנען

אין טוניס און מאַדאַגאַסקאַר.

הונדערטער טויטע. - מיליאָנען היזיקות.

לאָנדאָן, 6 (ספּ. טעל.) „יונייטעד פּרעס" טיילט מיט, אַז איבער דער הויפּט־שטאָט פון מאַדאַגאַסקאַר, טאַמאַטאַוו, איז אַ דורך אַ מוראַ׳דיגער הוראַגאַן. די שטאָט איז איינגאַנצען פערניכטעט געוואָרען. אין דער שטאָט גופא זיינען אומגעקומען 500 מענשען. אויסער דעם, זיינען אין דער אַרומיגער געגענד אומגעקומען 100 מענשען. דער שאָדען בעטרעפט אַנ׳ערך 300 מיליאָן ענגלישע פונט. ס׳זיינען אויך פערניכטעט געוואָרען צענדליגער שיפען, וועלכע האָבען זיך געפונען ביי די ים־ברעגען.

רוים, 6 (ספּ. טעל.) אין דרום־טייל פון טוניס איז אַ דורך אַ שרעקליכער שטורם־ווינט, וועלכען מ׳געדענקט שוין נישט אין יענער געגענד זייט 30 יאָהר. הונדערטער קילאָמעטער זיינען פערשאָטען געוואָרען מיט זאַמד. אויך די באַהן־ליניעס זיינען פערשאָטען און די בעוועגונג איז אָפּגעשטעלט. דאָס זאַמד ליגט אויף אַ מעטער די הויך און עטליכע שטעט זיינען אָפּגעשניטען איינע פון דער אַנדערער.

פּלאַנע וועגען די טעלעפאָן־„ליטשניקעס"

וועט בעטראַכט ווערען דורכ׳ן מיניסטאַרען ראַט.

וואַרשא, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער טיים־קאָרעספּאָנדענט) אויף דער מאָנטאָג׳דיגער (היינטיגער) זיצונג פון מיניסטאָרען־ראַט וועט מיניסטער מאָראַטשעווסקי אַרויסטרעטען מיט אַ פּאָרשלאַג, אַז דער בעשלוס פון עקאָנאָמישען קאָמיטעט וועגען די טעלעפאָן־„ליטשניקעס" זאָל רעווידירט ווערען דורכ׳ן מיניסטאָרען־ראַט.

אגודת־הרבנים וועגען „ראַדימנער" פּראָצעס.

דעלעגאַציע וועט בעטען. אַז דער פּראָצעס זאָל פאָרקומען ביי פערמאַכטע טירען.

וואַרשא, 6 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט). אין נאָמען פון „אגודת־הרבנים" וועט היינט אַ דעלעגאַציע זיך ווענדען צום יוסטיץ־מיניסטער מיט דער ביטע, אַז אין נאָמען פון רעכט און יושר, זאָל דער „ראַדימנער" פּראָצעס פאָרקומען ביי פערמאַכטע טירען.

די דעלעגאַציע וועט אָנווייזען, אַז דער פּראָצעס דעמאָראַליזירט די בעפעלקערונג. די דעלעגאַציע וועט מאָטיווירען די ביטע דערמיט, וואָס מיט אַ צייט צוריק איז פאָרגעקומען אַנ׳ענליכער פּראָצעס פון אַ קאַטוילישען גלח, און דער פּראָצעס איז דריי־פערטעל טייל פאָרגעקומען ביי פערמאַכטע טירען.

בעקאַנטמאַכונג.

די פערוואַלטונג פון פעראיין „לינת אורחים"

אויפ׳ן נאָמען פון משה דוד שענער ז"ל מאַכט בעקאַנט אין דער עפענטליכקייט פאָלגענדעס. צוליב דעם, וואָס דער פעראיין „לינת־אורחים" געפינט זיך אין אַ קריטישע לאַגע האָט די פערוואַלטונג בעשלאָסען דאָס זעמטליכע מיטגלידער, וואָס ווילען אַנטיילנעהמען מיט שטימרעכט אויף דער גענעראַל־פערזאַמלונג מוזען מינדעסטענס בעצאָהלען פאַר די לעצטע 3 חדשים אַ סומע פון 3 זל. מיטגלידס בייטראַג און דאָס האָט די פערוואַלטונג איינציגע מאָל אַנאָנסירט אין די לאָדזער יודישע פּרעסע.

אַזוי ווי דער גרעסטער טייל, וואָס האָבען אַנ׳אַנטייל גענומען אויף דער נעכטיגער גענעראַל־פערזאַמלונג האָבען די בייטראַגע נישט איינגעצאָהלט און נישט געאַכטעט אויף דער ערקלערונג פון די פערוואַלטונג ביים איינגאַנג דאָס די פערזאָנען וואָס האָבען נישט איינגעצאָהלט זייערע בייטראַגע וועלען נישט צוגעלאָזט ווערען האָט זיך איין גרויסער טייל אייגעריסען מיט געוואַלד און עס איז דאַדורך געקומען צו גרויסע רייבונגען, איז דער פּרעזעס פון פעראיין געוואָרען געצוואונגען די גענעראַל־פערזאַמלונג צו שליסען. און וועגען דעם טערמין פון די נעכסטע גענעראַל־פערזאַמלונג וועט די פערוואַלטונג בעזונדערס בעקאַנט מאַכען.

די פערוואַלטונג.

1246

נאַטאַן שטרויס געזעגענט זיך מיט ארץ־ישראל.

ירושלים, 6 (טעלעגראַפיש דורך יט"א) דער בעקאַנטער אַמעריקאַנער יודישער פילאַנטראָפּ נאַטאַן שטרויס, וועלכער איז לעצטענס געווען צו גאַסט אין א"י, איז היינט צוריק אָפּגעפאָהרען קיין ניו־יאָרק.

אָפּשיידענדיג זיך מיט די פּערזאָנען, וואָס זענען געקומען איהם געזעגענען, האָט שטרויס, זעהר אַ געריהרטער, אויסגערופען: „לשנה הבאה בירושלים!"

פאַר׳ן אָפּפאָהרען האָט שטרויס צוגעזאָגט צו שיצען די „בני־בנימין" באַנק, וועלכע האָט די אויפגאַבע, צו העלפען קאָלאָניזירען אין א"י די זיהן פון די עלטערע יודישע קאָלאָניסטען, וואָס זענען אָרגאַניזירט אין דער „בני־בנימין"־געזעלשאַפט.

בעראַטונגען צווישען פאַרשטעהער פון דייטשלאַנד און די סאָוויעטען.

מאָסקווע, 6 (ספּ. טעל.) דער דייטשער אַמבאַסאַדאָר אין מאָסקווע גראַף בראָקדאָרף ראַנצאַו, האָט אָפּגעהאַלטען אַ קאָנפערענץ מיט דעם פערטרעטער פון קאָמיסאַר פאַר אויסערן־ענינים ליטווינאָוו וועגען אַ רייה פּאָליטישע פראַגען, בעזונדערס וועגען דער איצטיגער לאַגע אין אייראָפּא אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָהענטער סעסיע פון דער פעלקער־ליגע.

די אויסלענדישע פּרעסע גיט צו דער דאָזיגער קאָנפערענץ אַ גרויסע בעדייטונג.

יודישער ליטעראַטען־הויז אין תל־אביב.

ירושלים, 6 (טעלעגראַפיש דורך י.ט.א.) די מוניציפּאַליטעט פון תל־אביב האָט געשאָנקען אַ פּלאַץ דער „חברת סופרים עברים" אין תל־אביב. אויף דעם פּלאַץ וועט אויפגעשטעלט־ווערען אַ גרויסער בנין, אין וועלכען ס׳וועלען זיך געפינען וואוינונגען און אַ קלוב פאַר די יודישע ליטעראַטען.

פּראָפ. דובנאָוו פאָהרט קיין ארץ־ישראל.

ירושלים. (יט"אַ). דאָ זענען דערהאַלטען געוואָרען ידיעות, אַז דער בעריהמטער יודישער היסטאָריקער פּראָפ. שמעון דובנאָוו וועט פּסח־צייט קומען קיין ארץ־ישראל אויף אַ לענגערען בעזוך.

הערען־

שניידער־

אַרבייטער

ווערן געזוכט ביי כ. טאַפּ

קאָנסטאַנטינער 28.

נייע פארלאמענט-וואהלען אין עסטרייך.

נישט אנגענומען דעם פראטעסט פון ווינער קהלה געגען וואהל-טערמין.

ווי ען, 6 (ספ. טעל.) דער עסטרייכישער פארלאמענט האט אויף דער נעכטיגער זיצונג בעשלאסען זיך פונאנדערצולאזען. איצט בעראט זיך וועגען דער פראגע די הויפט-קאמיסיע פון נאציאנאל-ראט.

ס'איז אבער זיכער, אז דער פארלאמענט וועט זיך פונאנדערלאזען און די נייע וואהלען וועלען בעשטימט ווערען אויפ'ן 24. אפריל ה. י.

ווי ען, (יט"א) אויפ'ן פראטעסט - בריף פון דער פערוואלטונג פון דער ווינער קהלה וועגען בעשטימען דעם טערמין פון די פארלאמענט - וואהלען אויף אחרון של פסח (24. אפריל), האט ד"ר זייפעל צוגעשיקט א שריפטליכען ענטפער, אז דער וואהל-טערמין ווערט בעשטימט נישט פון דער רעגירונג, נאר פון פארלאמענט אליין און די רעגירונג האט דעריבער מיטגעטיילט דעם פארלאמענט דעם פראטעסט פון דער ווינער יודישער קהלה בנוגע דער בעשטימונג פון וואהל-טערמין.

אין דער צווישען-צייט האבען אבער די מעהרהייטס-פארטייען פון פארלאמענט דאך זיך געאייניגט אויפ'ן 24-טען אפריל אלס וואהל-טערמין נישט רעכענדיג זיך מיט'ן פראטעסט פון דער ווינער קהלה.

מורא'דיגע שרפה אין ווארשא.

צעללאיד אין א פריוואט-וואוינונג. — 2 קינדער האלב-דערשטיקט. — דאס גאנצע הויז אויף גענשע 27 האט געלעשען פונ'ם פייער.

ווארשא, 6. טעלעפאניש). פרייטאג ארום 12 ביינאכט האט זיך איבער גענשא גאס בעוויזען אן'אבשיין פון א גרויסער שרפה. עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז עס ברענט דאס גאנצע הויז אויף גענשא 27. בעזונדערס שטארק האט דאס פייער ארומגעכאפט דעם דריטען שטאק פון דער אפיצינע אין 2-טען הויף. די פייער-צונגען האבען ארויסגעצעצט פון דער וואוינונג פון הערש זילבערשטיין אינהאבער פון א פאבריק פון צעללאיד-אויסארבייטונגען, די פאבריק געפינט זיך אויפ'ן 2-טען שטאק און די וואוינונג פון 3 צימערען געפינען זיך אויפ'ן דריטען שטאק.

הגם ה' ז. פערזיכערט, אז אין דער וואוינונג האט זיך נישט געפונען קיין ברעקעל צעללאיד, האט מען אבער געשמועסט, אז ער האט מורא געהאט פאר גנבים און האט דעריבער אויף שבת ארויפגענומען צו זיך דעם גאנצען לאגער סחורה, וואס האט זיך געפונען אין דער פאבריק. פון א צובריהטען אויווען האט זיך דער צעללאיד אנגעצונדען און אין איין מינוט איז די גאנצע וואוינונג געשטאנען אין פלאמען, ה' זילבערשטיין איז נישט געווען אין דערהיים. די פרוי זילבערשטיין האט קוים בעוויזען צוזאמען מיט איהרע 7 קינדער ארויסצולויפען פון שטוב און צו ראטעווען איהר לעבען און איהרע קינדער.

זילבערשטיינ'ס שכן, ה' יחזקאל רייס האט אין דער מהומה פערגעסען ארויס צוטראגען פון זיין דירה זיינע 2 קליינע קינדער. דער אנוועזענדער פשאראוויק פון 5-טען קאמיסאריאט ה' מ. זיעלינסקי איז אריין אין דער וואוינונג און האט די 2 קינדער ארויסגעטראגען. די קינדער זענען שוין געווען האלב דערשטיקט פון רויך.

פון די פערברענטע וואוינונגען האט מען נישט בעוויזען גארנישט ארויסצוראטעווען.

אין משך פון א האלבע שעה איז דאס פייער לאקאליזירט געווארען. דאס לעשען די שרפה האט געדויערט א גאנצע נאכט. דער 3-טער און 4-טער שטאק פון דער אפיצינע זענען אינגאנצען פערניכטעט געווארען. פון וואסער האבען נאר געליטען אייניגע וואוינונגען אויפ'ן 2-טען, 1-טע שטאק און פארטער, וועלכער איז פערגאסען געווארען מיט וואסער ביז דער הויך פון א מעטער.

די ערשטע יודישע ארבייטער-פאבריק אין מעטאל-אינדוסטריע א.ג. „מעטאלאוויעץ" אין ווארשא.

ווארשא, 6 (טעלעפאניש) מיט א קורצער צייט צוריק איז אין ווארשא בעגרינדעט געווארען אויף קאאפעראטיווע יסודות א גרויסע מעטאל-פאבריק פון יודישע ארבייטער א. ג. „מעטאלאוויעץ". די פאבריק געפינט זיך אויף סמאטשע 37, אין דער געבײדע פון דער געוועזענער בעטען-פאבריק פון ה' ארנאוויטש.

פארלויפיג זענען געלאזען געווארען אין גאנג 3 אפטיילונגען:

1) וואגען און מאסען, 2) פלאטיי- און זילבער-אויסארבייטונגען, 3) ארמאטורען און מעש-אויסארבייטונגען מיט אן'אייגענער מעטאל גיסעריי. ס'ווערען בעשעפטיגט קרוב הונדערט פערזאן און דערמיט אליין איז עס שוין די גרעסטע פאבריק פון יודישע ארבייטער אין פוילען. דער מאי פון א מיטגליד בעטרעפט טויזענד גילדען.

א קליין „ברייטבארד".

11-יעהריג יודיש יונגעלע ברעכט אייזען, רייסט קייטען און בעווייזט טעלעפאטישע עקספערימענטען.

ווארשא, 6. (טעלעפאניש). דער ברייטבארד-סעזאן האט מיטגעבראכט מיט זיך א גרויסע צאהל יונגע און עלטערע יודישע גבורים, וואס האבען זיך אויסגעלערנט דיועלבע עקספערימענטען מיט קייטען, אייזערנע שטאבעס און א. וו. עס טרעפען זיך אבער אינ'ם דאזיגען „גבורים-יריד" אמת'ע פענאמענ'ס, וועלכע פערדינען א בעזונדערע אויפמערקזאמקייט.

אנ'אויסערגעוועהנליכע ערשיינונג איז אונבעדינגט דאס 11 יעהריגע יונגעלע מישא געלער, וועלכער רייסט מיט זיינע קינדערשע הענטלעך גאנץ דיקע קייטען און מאכט די אלע ברייטבארד-עקספערימענטען מיט אייזערנע שטאבעס. ווען איהר זעהט עס נישט מיט אייערע אויגען, איז פשוט נישט צו גלויבען, אז דאס דאזיגע סימפאטישע יונגעלע זאל זיך פערמעסטען מיט אייזען.

און נאך א נאטור-געשאנק פערמאגט דאס דאזיגע מערקווירדיגע קינד: עס האט טעלעפאטישע אייגענשאפטען. ער לייענט יענעמס געדאנקען אויסגעצייכענט, אויספיהרענדיג שנעל און פינקטליך, וואס עמיץ פערטראכט צו טון.

משה געלער האט די טעג געמאכט פאר אנ'ענגען קרייז א רייהע זעהר אינטערעסאנטע עקספערימענטען.

דער אסטראוועצער רבי ערנסט קראנק.

ווארשא, 6 (טעלפ.) דער געזונדצושטאנד פון אסטראווצער רבי'ן האט זיך פון דאנערשטאג אן פערערגערט. נעכטען אינדערפריה האט מען טעלעפאנירט קיין ווארשא, אז מען זאל תיכף ארויסשיקען א דאקטאר. 2 א זייגער ביינאכט האט מען נאך אמאל טעלעפאנירט פון אסטראוויעץ, פארוואס דער דאקטאר איז נאך נישטא.

פון ווארשא איז ספעציעל ארויסגעפאהרען דער ארדינאטאר פון יודישען שפיטאל ד"ר קליין. ס'איז אויך ארויס געפאהרען צום רבי'ן דער ד"ר קנאסטער.

אין די שטיבלעך האט מען נעכטען אויפגעפאדערט צו זאגען תהלים פאר'ן רבי'ן הרה"ג ר' מאיר יחיאל בן חנה ביילה.

אנ'ערפאלגרייכע אקציע פון מזרחי-באנק אין באגדאד.

ירושלים (יט"א) די מזרחי-דעלעגאציע, וואס איז געפאהרען קיין באגדאד איז צוריקגעקומען קיין ארץ-ישראל. די דעלעגאציע האט געהאט ערפאלג אין איהר טעטיגקייט, און האט פערקויפט אין באגדאד 1500 אקציעס פון מזרחי-באנק.

פערשוואונדען א יודיש מיידעל אין ווארשא.

מהאט זי אפגעפינען אין א האטעל מיט א דייטשען וועלט-רייזענדער.

ווארשא, 6. (טעלעפאניש) פאריגע וואך איז אין ווארשא פערשוואונדען געווארען די 17-יאהריגע פראניא (פרימעט) מידלארש פון טשענסטאכאוו.

אך לאנגע זוכענישען איז פראניא מידלארש געלונגען אפצוגעפונען אין ווארשא אין האטעל „אסטאריא" (כמיעלנא 49). אין דעם האטעל האט מידלארש געוואוינט צוזאמען מיט דעם דייטשען בירגער הערמאן ניקאל'ס, וועלכער גיט זיך אן אלס פריידענקער און איז א שטענדיגער איינוואוינער פון סאארבריקען (דייטשלאנד). ווי ער גיט-אי בער, בעריינט ער די וועלט צוליב ווי סענשאפטליכע צוועקען. ווען ער איז נעלם-געווארען צוזאמען מיט פריילין מידלארש, וועגען וואס דעם מיידעלס מוטער — שרה, האט אלארמירט דער ווארשאווער פאליציי, איז ער מיט זיין „קרבן" געפאהרען קיין לאדז. ערשט נאכ'ן אויפהאלטען זיך דארט עטליכע טעג אין א האטעל, זענען זיי אבגעפאהרען קיין ווארשא.

דער חשד, אז ניקאלוס, וועלכער איז אין דער אמת'ן א יוד, זאל די מידלארש האבען פערפיהרט, כדי זי צו פערקויפען קיין ארגענטינא אדער אין א שאנד-הויז, האט זיך נישט בעשטעטיגט, ווייל סיי אין לאדז און סיי אין ווארשא האבען ביידע געלעבט אויף גרויסע צרות. ניקאלוס האט זיך אין דעם מיידעל שטארק פערליבט, ווייל זי איז א שעהנע און ער האט זי געוואלט מיטנעהמען אויף זיין נסיעה איבער דער וועלט.

ביידע זענען פערהאלטען געווארען. די מוטער פון מיידעל איז טעלעגראפיש ארויסגערופען געווארען קיין ווארשא און האט די טאכטער אבגענומען, ערקלערענדיג, אז זי האט צו ניקאלוס'ן גארנישט און די טאכטער נעהמט זי איצט צו אונטער איהר שטרענגער השגחה. דער אויספארשונגס-ריכטער האט ניקאלוס'ן בעפרייט פון דעם חשד אין פרויען-הענדלעריי אדער וועלען דאס יונגע מיידעל פערפיה-ען מיט ביזוויליגע כונות. דאגעגען איז ניקאלוס געבליבען זיצען ארעסטירט אין רשות פון דער אדמיניסטראטיווער מאכט, וועלכע דארף פעסטשטעלען, צו וועלכען צוועק איז ער געקומען קיין פוילען. אויב עס וועט זיך ארויסווייזען, אז ער פערנעהמט זיך נישט מיט קיין פערדעכטיגע ענינים, וועט ער ארויסגעשיקט-ווערען פון פוילען צוריק צו דער דייטשער גרעניץ.

פאך-בילדונג פון עמיגראנטען.

בערלין, (י.ט א.) אונטער'ן פארזיץ פון ה' בראמסאן איז פארגעקומען א בעראטונג פון פארשטעהער פון „היאס-עמיגדירעקט" און „ארט" וועגען דער פאך-אויסבילדונג פון עמיגראנטען.

נאכ'ן אויסהערען דעם בעריכט פון אינגזש. פרענקעל איז אנגענומען געווארען פאלגענדער ארבייטס-פלאן: די פאך-אויסבילדונג וועט פארקומען אין די ווארשטאטען פון „ארט". דער אויסוואהל פון מענשען-מאטעריאל געהערט דעם „עמיגדירעקט". די פאך - אויסבילדונג געהט אין צוויי ריכטונגען: 1) אויסשולען לאנדווירטשאפטליכע ארבייטער און 2) אויסבילדען האנדווערקער און קוואליפיצירטע ארבייטער. מיט דער גאנצער ארבייט וועט אנפיהרען א קאמיסיע מיט דר. ברוצקוס בראש. אין די גרעסערע שטעדט וועלען געעפענט-ווערען פראקטישע פאך-קורסען. אין פוילען וועלען אזעלכע קורסען געשאפען-ווערען אין ווארשא, ווילנא, לאדז און ראוונא. לטובת דער פאך-אויסבילדונג פון עמיגראנטען האט „היאס - עמיגדירעקט" אסיגנירט דערווייל 10.000 דאלאר.

סענסאציאנעלער פראצעס אין ווארשאווער אפעלאציע-געריכט.

נאך 5 חדשים זיצען אין „פאוויאק" איז ד"ר יוסף קרוק בעפרייט געווארען

ווארשא, 6 (טעלעפאניש) דעם 19. נאוועמבער 1926 י. איז דוכ'ן קרייז-געריכט אין פיעטריקאוו פער'משפט געווארען אויף אנדערהאלבען יאהר תפיסה דער פיהרער פון די אונאפהענגיגע סאציאליסטען ד"ר יוסף קרוק, וועלכער איז צוגעצויגען געווארען צו א געריכטליכער פעראנטווארטליכקייט פאר זיין ארויסטריט אויף א מיטינג צו די וואהלען צום טשענסטאכאווער שטאט-ראט.

לויט ווי די עדות מצד דער פאליציי האבען געהאט ערקלערט, זאל ד"ר קרוק בעת זיין רעדע האבען שטארק אנגעגריפען די דעמאלסטיגע רעגירונג, (סקושינסקי'ס קאאליציע-רעגירונג).

דער שווערער אורטייל איבער'ן בעקאנטען סאציאליסטישען טוער האט ארויסגערופען אין די ארבייטער-קרייזען א געוואלדיגע סענסאציע איבער-הויפט נאך דערפאר, וואס ד"ר קרוק איז גלייך ארעסטירט געווארען און נישט-קוקענדיג אויף עטליכע אינצידענט-אנקלאגעס האט די געריכט-מכח אפגע-ווארפען אלע ביטעס ארויסצולאזען דעם ד"ר קרוק אויף דער פריי געגען קויציע.

כמעט 5 חדשים צייט איז ד"ר קרוק אפגעזעסען אין פאוויאק, ווארטענדיג אויף דער אפעלאציע פון זיין פראצעס, וואס איז פארגעקומען פרייטאג אין ווארשאווער אפעלאציע-געריכט.

מען דארף בעמערקען, אז געגען דעם משפט פון פיעטראקאווער קרייז-געריכט האט אפעלירט נישט נאר דער פער'משפט'ער, נאר אויך דער פראקוראר פון טשענסטאכאווער קרייז, וועלכער האט געהאלטען, אז אנדערהאלבען יאהר תפיסה פאר א סאציאליסטישער רעדע אויף א מיטינג איז צו וועניג.

דער פראקוראר ביים ווארשאווער אפעלאציע-געריכט ה' לונסקי, וועלכער איז ארויסגעטרעטען פרייטאג אלס בעשולדיגער פון ד"ר קרוק האט אבער אין זיין רעדע ערקלערט, אז ער האלט די אפעלאציע פון טשענסטאכאווער פראקוראר פאר אונבעגרינדעט און ער רעזיגנירט דערפון. דאגעגען שטיצט ער ווייטער די אנקלאגע געגען ד"ר קרוק פאר זיין אנטי - מלוכה'שער רעדע אויפ'ן מיטינג אין טשענסטאכאוו. ער האט אבער גארנישט געגען דעם מען זאל די שטראף פון פיעטריקאווער קרייז-געריכט פערקלענערען.

מיט לענגערע רעדעס זענען דאן ארויסגעטרעטען די פערטיידיגער פון אנגעקלאגטען, די אדוואקאטען באטנער און פאסכאלסקי, וועלכע האבען אין זעהר געלונגענע רעדעס אויפגעוויזען, אז דער גאנצער פראצעס איז נאר א בעהיינז ווי די פאליציאנטען אריענטירען זיך נישט אין קיין שום פאליטישע פראגע און די אנקלאגע געגען ד"ר קרוק'ן שטיצט זיך נאר אויף דער „רייכער פאנטאזיע" פון די פאליציאנטען, וועלכע ווילען איינרעדען דעם ד"ר קרוק, דאס ער האט געזאגט זאכען, וועלכע קיין שום בעוואוסט-זיניגער און אינטעליגענטער סאציאליסט וואלט קיינמאל נישט געזאגט. היות אין די מאטיווען פון אורטייל ווערט אויך אנגעוויזען, אז ד"ר קרוק האט זיך אויסגעדריקט אין זיין רעדע: „איך ווארן די הערען, זיי זאלען געבען די מאכט מיט גוטען", ווייזט אן אדוו. פאסכאלסקי, אז אויך מארשאל פילסודסקי האט זיינער צייט געהאט געזאגט צום פרעזידענט וואיצעכאווסקי: „איך ווארן אייך, הער פרעזידענט, צום לעצטען מאל".

עס וואלט אלזא געווען קאמיש, אז ד"ר קרוק זאל דארפען גע'משפט ווערען פאר ווערטער. וואס מארשאל פילסודסקי האט אויך געזאגט—רופט אויס אדוו. פאסכאלסקי.

נאך א לענגערע בעראטונג האט דאס אפעלאציע-געריכט אונטערן פארזיץ פון וויצע-פרעזעס ארלאווסקי דעם אורטייל פון פיעטראקאווער קרייז-געריכט סקאסירט און דעם אנגעקלאגטען ד"ר קרוק בעפרייט.

אזוי-ארום איז ד"ר קרוק נאך 5 חדשים זיצען אין תפיסה אנערקענט געווארען פאר אונשולדיג און איז ארויסגעלאזט געווארען אויף דער פריי.

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 7. מערץ 1927

פ. פ. ס. און די נאציאנאלע מינדערהייטען.

אין א לייט-ארטיקעל פון נעכטיגען נומער הויבט אן דער פ. פ. ס'ישער ארגאן „ראבאטניק" צו פראקלאמירען די אידעע פון צוזאמענלעבען צווישען די פאלאקען און די נאציאנאלע מינדערהייטען אויף די קרעסען. ווען עס וועט אימיצער חידוש'ן: וואס עס איז מיטאמאל אזא אויפמערקזאמקייט מצד די פ. פ. ס. צו די אינטערעסען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, וועלען מיר שוין פאראויס פערענטפערען די קשיא, ס'איז נאך דער זיצונג פון עקזעקוטיוו פון„צווייטען אינטערנאציאנאל", אין וועלכען ס'געפינט זיך אויך די פוילישע סאציאליסטישע פארטיי. נישט איין ביסערען פזמון האבען די פ. פ. ס'ישע מארשטעהער געהאט אויסצוהערען, בעת דער זיצונג. צוליב דער בעציהונג פון די פ. פ. ס. צו די פראבלעמען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען. דרעהט מען איצט אויס דעם דישעל, מ'מאכט אן'אונשולדיגע מינע און מ'וויל איבערליציטירען אין די פאדערונגען פון די נאציאנאלע מינדערהייטען, אפילו די פארשטעהער פון די אוקראינער און ווייסרוסען אין פוילען.

דער מחבר פון דעם ארטיקעל אין „ראבאטניק" האלט, אז דער איינציגער אויסוועג פאר א גוט און גליקליך צוזאמענלעבען מיט די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען איז נאכצוגעבען איינגאנצען די פאדערונג פון די דאזיגע מינדערהייטען.

מיר וואלטען געוועהן די לעצטע צו האבען טענות צו די פ.פ.ס., וועלכע האבען צוליב דער אדער אנדערער סיבה געענדערט דעם פראנט צו די נאציאנאלע מינדערהייטען אין פוילען. אבער ווען איז דאס גערעדט געווארען ווען מיר וואלטען געהאט די זיכערקייט, אז די פ.פ.ס. מיינען דאס אויפריכטיג און וועלען אן די זעלבע מאס צו אלע מינדערהייטען וואס לעבען אין פוילען. קוקען מיר זיך אבער צו נעהנטער צו דער „אקציע" פון „ראבאטניק" פיהלט זיך ארויס דער גאנצער מיין באר, יוצא צו זיין פאר דער וועלט.

אינ'ם גאנצען ארטיקעל, למשל, איז נישטא קיין איין ווארט וועגען די גערעכטע אדער אונגערעכטע (לויט דער פ.פ.ס.) פאדערונגען פון דער יודישער מינדערהייט אין פוילען.

דער גאנצער ארטיקעל מאכט דעם איינדרוק, ווי אין פוילען וואלטען בכלל קיין יודען נישט געוועהן און אויב יא, לעבט זיך זיי ווי אין א גן-עדן און זיי פאדערען גארנישט.

די פ.פ.ס. דארפען ענדליך זיך ארויס זאגען מכח זייער מיינונג בנוגע די פאדערונגען פון דער יודישער מינדערהייט אין פוילען. די פוילישע סאציאליסטען ווילען. אמת, זיך ארויסדרעהען מיט אלגעמיינע פראזען וועגען די נאצ. מינדערהייטען, דאס וועט אבער זיי נישט העלפען, זייער „אויפריכטיגקייט" אין די דערמאהנטע פראגען איז אנ'אלגעמיין בעקאנטע זאך און קיין גרויסע אילוזיעס בנוגע זייער איצטיגער אקציע וועט זיך סיי-ווי סיי קיינער נישט מאכען.

יער.

אין אידישער קאלאניע

נאטיצען פון מיין רייזע אין סאוויעט-רוסלאנד.

— פון — ראובן ברייני ן

געגען דריי אזייגער נאכמיטאג זענען מיר אנגעקומען אין ראטענדארף יעדערער פון אונז איז געגאנגען זעהן דאס, וואס איהם אינטערעסירט בעזונדערס.

דר. ראזען, וואס איז א פאטער צו יעדען קאלאניסט און קען דעם כאראקטער, דעם ארבייטס-ווערט און די נפשות פון יעדען, האט זיך געהאלטען סאקאמפויל אין דער זייט, אום די קאלאניסטען זאלען קאנען רעדען פריי מיט די אמעריקאנער בעזוכער אהן יעדען איינפלוס פון זיין זייט, ווי איינגעזאגט: דאס האבען מיר געשאפען אין א זעהר קורצער צייט מיט דער הילף פון דער סאוויעטישער רעגירונג און מיט דער הילף פונ'ם דזשאינט אין אמעריקע. זעהט, בעטראכט אליין, זעלבסטשטענדיג, און בילדעט אייער אייגענע מיינונג.

איך האב זיך בעקענט אין ראטענדארף מיט דעם קאלאניסט יאסינאווסקי, דער טיכטיגסטער און ארבייטסזאמסטער אין דארף. א געוועהנליכער יוד אהן חכמות.

אויף מיין פראגע: וואס האט די יודען פון ראטענדארף בעוואויגען צו פערלאזען דאס שטאדטישע לעבען און פרנסות און געוואוינהייטען און ווערען פויערים, דארף מענשען?

איז זיין ענטפער געוועהן:

איהר, ברייניז, אלס ציוניסט, זאלט דאס פרעגען! איהר ציוניסטען האט דאך אהן אנ'אויפהער אגיטירט פאר פראדוקטיווער ארבייט, פאר א לעבען אין פרייען, פאר פעלד געגען דעם אומגליקליכען האנדעל-וואנדעל און סאכער-מאכער (סוחר-מוכר).

ווען מיר האבען נישט געהאט די מעגליכקייט זיך צו בעזעצען אין ארץ-ישראל, ווי מיר וואלטען געוואלט, האבען מיר געדארפט — וואס מיינט איהר? — פערהונגערן א לעבען, לאזען אונזערע קינדער קערפערליך אומקומען. אדער האבען מיר געזאלט ווערען לופטמענשען, האנדלען מיט וואליוטע אדער מיט אנדערע טריפה סחורות און נאך איינשטעלען אונזער לעבען און קאן אין אנטאן א שאנד אלע יודען?

איז אונז נישט בעשערט צו ארבייטען אויף דעם באדען פון אונזערע אבות, דאנקען מיר א פריהער גאט און דערנאך דער סאוועטישער רעגירונג און דעם דזשאינט, וואס זיי האבען אונז געגעבען די מעגליכקייט צוריקצוקערען זיך צו דער מוטער ערד און לעבען ביי אונז זער כשר'ער ארבייט אלס פויערים.

און זייט זיכער, אז איך רעד דאס נישט נאר אין מיין נאמען, נאר אויך אין נאמען פון אלע יודישע קאלאניסטען דא.

* *

יעדערער פון די קאלאניסטען אין ראטענדארף האט א בהמה פאר דעם בעדארף פון זיין אייגענער פאמיליע, נישט צו פערקויפען מילכיגס. יעדער האט ביי זיך אין הויז א סאמאוואר.

די הייזער פון די קאלאניסטען זענען פעסט און גוט געבויט, און פערהעלטנישמעסיג ווערען זיי ריין און אין ארדנונג געהאלטען. די פ'ויען זענען פלייסיגע באלעבאסטעס, און האבען זיך אריינגעלעבט אין די נייע דארפישע פערהעלטנישען. צום אנפאנג איז דאס נישט אזוי לייכט געגאנגען.

איך וויל דא בעמערקען, אז די איינציגע משקה, וואס די יודישע קאלאניסטען טרינקען א גאנץ יאהר איז טיי. קיינער פון זיי נעמט נישט אין מויל א ביטערן טראפען. און דאס אליין איז שוין א גרויסער פארצוג געגען די נישט-יודישע פויערים.

איך האב אויך בעוואונדערט די שעהנע פערד אין ראטענדארף. די פערד ווערען גוט און ריין געהאדעוועט. עס זענען נישט די אמאליגע יודישע פערדלעך, די גבירות, די אויסגעדארטע, קרעציגע, הינקעדיגע „אדלערס" פון די יודישע בעלי-עגלות. איך האב געזעהן אין דארף ווי א יודישע מוטער פיהרט א פערד, אויף וועלכען איהר טאכטערל, א קינד פון ניין יאהר, איז געפאהרען רייטענדיג. ביידע, די מוטער און די טאכטער, האבען שטארק הנאה געהאט פון דעם און זייערע פנימ'ער האבען געשטראהלט פון פערגעניגען.

וואס פאר א לעבעדיגער געגענזאץ צום יודיש-שטאדטישען לעבען!

* *

מ'האט מיר פארגעשטעלט די לעהרערין פון קינדער-גארטען אין ראטענדארף, פרויילין גראבאווסקי. זי נעמט זעהר ערנסט איהרע פליכטען, נאר זי ווייס זעהר ווייניג פון יודישקייט.

די קינדער רעדען צווישען זיך רוסיש. אין די הייזער פון די קאלאניסטען האב איך בעמערקט אמ'מייסטען אלע רוסישע ביכער און זעהר ווייניג, כמעט גארנישט יודישע ביכער. פון העבראאיש — קיין סימן. דרום-יודען.

די לעהרערין רעדט אבער מיט די קינדער נאר יודיש, און מ'געוואוינט זיי געבאיצט צו רו,כען די יודישע שפראך אום צו שאפען דורך דעם א יודישע אטמאספערע. די אלע למודים זענען אין יודיש, אויך די לעהר-ביכער. נאר צווישען זיך רעדען נאך די קינדער רוסיש — עס איז זיי לייכטער.

מיר האבען בעזוכט דעם פלאשטשאד (דעם פלאץ) פון די קינדערלעך. דאס איז א מין פראוויזארישע געביידע. עס מאכט דעם איינדרוק פון א גרויסער סוכה.

די לעהרערין — א פויליש-יודישע מיידעל פון ווארשא — איז א סטודענטקע און צימליך אינטעליגענט. זי איז געשיקט געווארען אלס לעהרערין פון דער סאוועטען-רעגירונג, מיט דער בעשטימונג צו איינפיהרען אלע למודים, אלע בענענשטאנדען אין יודיש.

די לעהרערין האט אונז אויספיהרליך דערקלערט, ווי זי דערציהט די קינדער היגיעניש; ווי זי איז מדקדק אין די אלע זאכען. וואס זענען נוגע די קערפער-קולטור; ווי זי דערציהט די קינדער צו זעלבסטשטענדיגע גייסטיגע ארבייט, אום זיי זאלען בענוצען זייער אייגענעם שכל; ווי די קינדער ווערען דערצויגען צו זעלבסט-בעדינונג, ד. ה., אז זיי זאלען אין אלעס זיך אליין בעדינען און נישט נעבראוכען די הילף פון אנדערע. זי האט אונז געצייגט דעם קינדערשען ספארט, אין וועלכען אופן זיי שפילען זיך מיט זייערע קינדערשע שפילערייען — אלעס בעצוועקט צו ענטוויקלען דעם קערפער און דעם שכל פון די קינדער.

די קינדער, אין עלטער פון פיער ביז צעהן יאהר, האבען זייער אייגענעם קינדערשען סאניטארען-קאמיטעט, זייער ווירטשאפטליכען קאמיטעט און א קינדערשער קאמיטעט, וואס פערוואלטעט מיט'ן קינדערגארטען.

אלעס בעצוועקט צו ענטוויקלען זעלבסטשטענדיגע, פרייע, פעראנטווארטליכע בירגער.

· לײדער איז דער פונקט פון יודישקייט זעהר שוואך.

אבער אויך דאס וועט מיט דער צייט אפגעהאלפען ווערען.

לעבען ראטענדארף האבען מיר געזעהן ווי די יודען ארבייטען אין פעלד מיט די אמעריקאנישע טראקטארס, ווי די דערפאהרענסטע פארמערס.

אין דארף געפינט זיך א דאקטאר. א פרוי, א פעלדשער און א פעלדשעריצע. א טייל פון זייער געהאלט צאהלט דער דזשאינט.

ד"ר ראזען האט געגעבען פאר די קינדער די דריי אויטאמאבילען, וואס מיר האבען מיטגעבראכט. אום זיי זאלען זיך דורכשפאצירען. עס איז געווען א יום-טוב פאר די קינדער און זיי האבען פרעהליך געזונגען יודישע לידער. —

פאלעסטינא-פראגע אין ענגלישען פארלאמענט

וועדזשוואוד און הענווארט אינטערפעלירען.

לאנדאן. (י.ט.א.) אויף דער דינסטאג'דיגער זיצונג פונ'ם ענגלישען פארלאמענט האט דער דעפוטאט פון קאוניק וועדזשוואוד אריינגעטראגען א ריי אינטערפעלאציעס צום קאלאניאל-מיניסטער וועגען פאלעסטינער פראגען, וואס בעריהרען די אינטערעסען פון דער יודישער בעפעלקערונג.

וועדזשוואוד האט געפרעגט, פארוואס האט מען איינגעפיהרט אין ארץ-ישראל פאר די מוניציפאליטעטען-וואהלען א סיסטעם פון בעזונדערע קוריעס בשעת דאס זעלבע סיסטעם איז נישט דערלאזט געווארען אין קעניא.

קאלאניאל-מיניסטער עמערי האט געענטפערט, אז דאס וואהל-סיסטעם איז דורכאויס נישט געבויט געווארען אויף בעזונדערע נאציאנאלע קוריען. די וואהלען וועלען זיין פראפארציאנעל און דורך אפענע ליסטען פון קאנדידאטען נאר פאר געוויסע מוניציפאלע קרייזען איז פאראויסגעזעהען, אז די צאהל ראטמענער זאל זיין פראפארציאנעל צו דער גרויס פון די בעזונדערע רעליגיעזע געמיינדען און פאר דעם צוועק ווערט געפיהרט א רעגיסטער.

אויף דער צווייטער פראגע פון וועדזשוואוד וועגען דעם, אז עס איז ווינשענסווערט פעסטצושטעלען פאר די ארבייטער, וואס זענען בעשעפטיגט ביי מלוכה'שע קאנטראקטען א מינימום פון געהאלט און ווען וועט ארויסגעגעבען ווערען דאס געזעץ. וואס איז מתחיב די ארבייטס-געבער צו בעפרידיגען די ארבייטער אין אונגליקס-פאלען — האט עמערי געענטפערט: דער נציב העליון האלט אויך, אז די רעגירונג מוז בעווייזען איניציאטיווע אין אויסבעסערן די לעבענס-בעדינגונגען פון די ארבייטער, נאר צוליב דער פערשידענארטיגקייט פון דער בעפעלקערונג און דעם פערשידענעם לעבענסשטייגער פון די ארבייטער, וואס געהערען צו פערשידענע נאציאנאליטעטען איז שווער צו נארמולירען דעם בעגריף „מינימום" געהאלט. וואס איז נוגע דער צווייטער פראגע מוז מען ערווארטען, כדי צו זעהען ווי עס פונקציאנירט דער נייער געזעץ וועגען ארבייטער-קאמפענסאציע.

אמעריקאנער מוז דימיסיאנירען וויל ער האט בעליידיגט א יוד.

ניו-יארק. (י. ט. א) דער פערוואלטער פון שטערטישען אייגענטום אין וויסקאנסין פ. ב. באלארד וועט מוזען דימיסיאנירען פון זיין אמט צוליב דעם. וואס ער האט זיך אויסגעדריקט אין א בעליידיגענדער פארם אויפ'ן חשבון פון יודען. ה' באלארד האט בעליידיגט דעם יודישען קאסיר פון וויסקאנסין שטאט סאל לעוויטאן, וועלכער איז בעקאנט אלס איינער פון די ערליכסטע בעאמטע. ער איז שוין צוויי מאל געוועהלט געווארען אויף זיין אמט אלס קאסיר און איצט איז ער מיט א מעהרהייט פון 150,000 שטימען געוועהלט געווארען אויף דעם זעלבען אמט צום דריטען מאל. לכבוד דעם נייעם אויסוואהל האט מען אויפגעהאנגען אויף דער טיר פון ביורא א שילד מיט דעם אויפשריפט „אנקעל סאל מיר בעגריסען איין".

די דאזיגע אויפשריפט האט נישט וושא חן געווען אין די אויגען פון דעם פערוואלטער באלארד און ער האט צוגעשיקט דעם ה' לעוויטאן א בריף ער זאל תיכף אראבנעמען די שילד „וויל זי קוקט אויס ווי אנ'אנאנס פון א יודישען הענדלער". ה' לעוויטאן האט די שילד אראבגענומען אבער ער האט אין דער זעלבער צייט אויך פערעפענטליכט דעם אינהאלט פון דעם בריף.

דער בריף האט ארויסגערופען א שטורם פון פראטעסטען און דער ספעציעלע זיצונג וועגען דעם ענין. ה' באלארד האט ערקלערט, אז ער איז גרייט צו בעטען מחילה ביי דער גאנצער יודישער בעפעלקערונג אבער ער וויל זיך נישט ענטשולדיגען פאר ה' לעוויטאן. דער ענין איז איבערגעגעבען געווארען א ספעציעלער קאמיסיע וואס האט אנגענומען א רעזאלוציע מיט א שארפען פארוואורף באלארד'ן פאר דעם טאן פון זיין בריף און זאגט, אז ער וועט מוזען דימיסיאנירען פון זיין אמט, אויב ער וועט זיך עפענטליך נישט ענטשולדיגען פאר דעם יודישען שטאטקאסיר.

זעלבסטמארד אין ווארשאווער „פאוויאק"

מערדער הענגט זיך אויף א האנטוך אין טורמע-קאמער.

ווארשא, 6. (טעלעפאניש). פאריגען פרייטאג האט זיך אין „פאוויאק" אפגעשפילט דער עפילאג פון א בלוטיג געשעהעניש, וואס האט פאסירט אין דעצעמבער פאריגעס יאהר אויפ'ן חזירים-מארק אין פראגע.

א לאנגע צייט האט דארט געדויערט א שטרייק פון די חזירים-טרייבער, צוליב דעם, וואס מען האט זיי געוואלט פערקלענערן דעם לויהן.

איינער פון די דירעקטארען, לאנגין לאטאוויעץ האט דאן אנגענומען צו דער ארבייט 20 איגוואלידען.

די שטרייקענדע חזירים ארבייטער האבען אנגעהויבען אנווענדען טעראר. מיטלען און בראש פון דער דאזיגער אקציע האט זיך אוועקגעשטעלט דער חזירים-טרייבער סטאניסלאוו בערנאטאוויטש, וועלכער האט דעם דירעקטאר לאטאוויעץ ענדליך דערשאסען.

דער מערדער בערנאטאוויטש איז איינגעזעצט געווארען אין פאוויאק און עס האט איהם געדראהט 15 יאהר תפיסה.

דעם פערגאנגענעם דאנערשטאג האט בערנאטאוויטש ארויסגערופען צו זיך זיין אדוואקאט, אינפארמירענדיג זיך ביי איהם וועגען מעגליכען אויסגאנג פון פראצעס.

בעקומענדיג אנ'ענטפער, אז דער פראצעס איז א שווערער, האט זיך בערנאטאוויטש פונאנדערגעלאכט, זאגענדיג:

— און דאך וועל איך לאנג נישט זיצען !...

פריי־טאג פארטאג, ווען זיין איינציגער חבר פון קאמער איז נאך געשלאפען, האט זיך דער מערדער אויפגעהאנגען אויף א ליילעך, צוגעבונדען צו דער קראטע פון פענסטעריל.

ווען מען האט בעמערקט, איז שוין דער זעלבסטמערדער געוועזען טויט.

וועגען דער זאך האט מען געמאלדען דעם פראקוראר, וועלכער איז באלד אראבגעקומען אין תפיסה אריין.

נעכטען איז דער קערפער איבערגעפיהרט געווארען אין פראסעקטאריום.

רוסישער דיפלאמאט אראלף יאפע א שווער קראנקער אין וויען.

וויען, (יט"א) דער בעקאנטער רוסישער דיפלאמאט אראלף יאפע איז געבראכט געווארען א שווער קראנקער קיין וויען. ווינער ספעציאליסטען קאנסולטירען איבער זיין שווערער לאנגיעהריגער לעבענסקראנקהייט.

נייער פאלקסבלאט
7. מערץ 1927.

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט
7. מערץ 1927.

7 מאנטאג ג אדר ב תרפ"ז	מערץ זון-אויפגאנג 6.16 זון-אונטערגאנג 5.21 לענג פון טאג. 10,50

אקציע
פון די בעקער-ארבייטער.

(ג) נעכטען זענען אין לאדז פארגע-קומען דריי מיטינגען פון די ארבייטער פון בעקערייען - אינדוסטריע. עס איז איינשטימיג אנגענומען געווארען א רע-זאלוציע מיט פאלגענדע פאדערונגען - א הוספה פון 30 פראצענט, איינפיה-רען און אפהיטען דעם 8 שעה'דיגען ארבייטס - טאג; טערגעהרען די נאכט-ארבייט אין די בעקערייען; איינפיהרען סאציאלע פערזיכערונגען פאר די אר-בייטער אין דער קראנקען-קאסע, אויפ'ן פאל פון ארבייטסלאזיגקייט, און פון אנ'אומגליקס - פאל ביי דער ארבייט א. א. וו.

די פערזאמעלטע אין א צאהל פון 600 מאן האבען איינשטימיג בעשלאסען אז אין פאל פון א נעגאטיווען ענטפער מצד די בעל-הבתים וועלכען זיי ער-ווארטען ביז'ן 13. מערץ, וועלען זיי צוטרעטען צו א שטרייק.

עס איז אויך בעשלאסען געווארען צו ווענדען די אויפמערקזאמקייט פון דער מאכט אויף דעם אנטיסאניטארען צושטאנד פון די בעקערייען.

שטייער

(§) היינט איז דער לעצטער טערמין איינצוצאהלען דעם הכנסה-שטייער פון פערדינסט „עמעריטור" א. ד. ג.

טראמוואי איבערגעפאהרען א יודיש יונגעלע.

(–) נעכטען פארנאכט זענען די דורכ-געהער פון פיעטרקאווער-גאס פערצי-טערט געווארען דורך פאלגענדען שוי-דערליכען פארפאל.

פון דער שולע איז א היימגעגאנגען דער 7-יעהריגער יודישער שילער אלבין פון פיעטרקאווער 22. ביי ציגעל-גאס איז אויפ'ן קינד פלוצים אנגעפאהרען אנ'אויטא און אין איין מאמענט איז דאס קינד פערפאלען געווארען צווישען די רעדער פון דעם אויטא.

דאס שווער פערוואונדעטע קינד האט מען אריינגעטראגען אין דער אפטייק אויף פיעטריקאווער 25, וואו מען האט איהם ערטיילט די ערשטע הילף און נאכדעם האט איהם די פאגאטאוויע אין א שווערען צושטאנד אפגעפיהרט אין שפיטאל.

פערזענליכעס.

ווי מ'טיילט אונז מיט, אמטירט נישט מעהר ה' אברהם קאהן אלס פרעזעס פון „תומכי-אורחים".

פון געריכט.

א פארוטשניק בעשולדיגט זיינע עלטסטע אין אנטי-מלוכה'שקייט.

(–) דאס לאדזער מיליטער-געריכט האט צוגערעכענט בעטראכט דעם פראצעס געגען דעם פארוטשניק קאבילעווסקי, וועלכער איז געווען בעשולדיגט, אז אין געשפרעכען מיט פערשידענע פערזאנען און עפענטליכע לאקאלען, האט ער קאמפראמיטירט זיינע עלטסטע: מאיארען און קאפיטאנען, אז זיי בע-ליידיגען דעם פרעזידענט, זענען געגען דער מלוכה, לאכען פון דער ארמעע און אז. וו.

דאס געריכט האט דעם פארוטשניק קאבילעווסקי פער'משפט אויף 6 וואכען מיט 1 טאג פעסטונג.

אויפרעגונג און פראטעסטען
געגען איינפיהרען טעלעפאן-צעהלערס.

די אויפרעגונג צוליב'ן בעשלוס איינ-צופיהרען די טעלעפאן-זייגערס, וואס וועלען צעהלען די טעלעפאן-געשפרע-כען, וואקסט פון טאג צו טאג. פון אלע זייטען, פון אלע שיכטען און הויפטזעכ-ליך די סוחרים-וועלט שיט מיט פרא-טעסטען געגען דעם דראקאנישען פרא-יעקט, וואס וועט אויף אנ'אונגעהויערען אופן בעשווערען דעם האנדעל און וועט זיך לעגען ווי א שווערע לאסט, ווי א נייער שטייער אויף דער גאנצער בע-פעלקערונג פון ווארשא.

די גאנצע פרעסע, סיי די פוילישע, סיי די יודישע, סיי די רעכטע, סיי די לינקע זאגט זיך ארויס געגען דעם דא-זיגען בעשלוס. מען ווייזט אן, אז נישט נאר פריוואטע פערזאנען, נישט נאר דער מסחר און די בעלי-מלאכות וועט-לען ליידען, אויב מען וועט ווירקליך איינפיהרען די טעלעפאן-זייגערס, נאר עס וועט אויך ברענגען א גרויסען שא-דען דער רעגירונג, די פערשידענע רע-גירונגס- און קאמונאלע אמטען. אנשטאט צו פערא‌יינפאכען די אמטירונג פון די אדמיניסטראטיווע ארגאנען, וועט עס נאר קאמפליצירען און בעשווערען. למשל די פאליציאנטען מוזען זיין אין שטענ-דיגען קאנטאקט מיט זייערע פארגע-זעצטע, ווען עס געשעהט א פארפאל געהט דער פאליציאנט אדער דער אגענט ארייין אין ערשטען בעסטען גע-וועלב און טעלעפאנירט אן. ווען מען וועט איינפיהרען די זייגערס, וועט דער אינהאבער פון געוועלב נישט ערלוי-בען צו טעלעפאנירען. דער פאליציאנט וועט מוזען בעצאהלען און דאס וועט אין דער פאליציי אויסמאכען א בעדיי-טענדע סומע, ווייל דא האנדעלט זיך וועגען עטליכע טויזענד געשעהענישען א טאג.

די גיכע הילף וועט מוזען אבשאפען איינעם פון איהרע צוויי אפאראטען, דורך וועלכע זי גיט דירעקטיווען איהרע קארעטקעס און אנגעשטעלטע.

אין פאל פון אנ'אומגליק וועט זיין שווער צו בעקומען א טעלעפאן. אין פאל פון א שרפה דאס זעלבע.

פיל סוחרים און נאך מעהר פריווא-טע פערזאנען זענען מודיע דורך בריף אין רעדאקציע, אז אויב מען וועט איינפיהרען די זייגערס וועלען זיי אב-שאפען ביי זיך די טעלעפאנען. פיל וועלען ארויסטרעטען מיט תביעות צו דער טעלעפאן-דירעקציע, פאדערנדיג צוריק די 250 זלאטעס, וואס זיי האבען בעצאהלט ביים אריינפיהרען דעם טעלעפאן. צאהלענדיג 250 זלאטעס הא-בען זיי גערעכענט, אז דער טעלעפאן וועט זיי קאסטען 15 זלאטעס א חודש. איצט אבער וועט אויסקומען, אז דער טעלעפאן וועט קאסטען 50 – 70 און און אפילו 100 זלאטעס א חודש. די דירעקציע האט זיי אזוי ארום ארייגגע-פיהרט אין א טעות, נישט וויסענדיג פריהער, אז עס וועט אזוי פיל קאסטען.

צי וועט די אויפרעגונג און די גרוי-סע פראטעסט-אקציע ברענגען צו א ממשות'דיגען רעזולטאט איז נישט קלאר. די טעלעפאן-דירעקציע האט שוין געמאכט אלע הכנות און גרייט זיך פון 1-טען אפריל איינצופיהרען די „ליטש-ניקעס".

„דער חודש פון פוילישע בוך".

דאס בילדונגס מיניסטעריום האט בע-שלאסען אין גאנץ פוילען אדורכצו-פיהרען א פראפאגאנדע חודש פאר'ן פוילישען בוך. די דאזיגע אקציע ווערט אדורכגעפיהרט אויך אין לאדז אין צוזאמענהאנג דערמיט איז אין לאדז געשאפען געווארען א קאמיטעט אין וועלכען ס'געהען אריין די לאדזער שול-אינספעקטארען, לעהרער, און פאר-שטעהער פון אלע לאדזער לעהרער-פעראיינען אהן אונטערשיד פון נאציא-נאליטעט און פון פערשידענע קולטו-רעלע אינסטיטוציעס.

אויף דער ערשטער פלענארער זי-צונג פון קאמיטעט זענען אויסגעטיילט געווארען קאמיסיעס פאר פרעסע, פינאנץ, און פראפאגאנדע. ס'איז בע-שלאסען - געווארען אויף זונטאג דעם 13 ה. ח. צוזאמענצורופען א קאנפע-רענץ פון די פראפעסיאנעלע פעראיינען. דעם 20 איינארדנען אקאדעמיעס אין אלע טיילען פון שטאט; די פרעסע-קאמיסיע דארף בעזארגען אלע צייטונ-גען מיט נאטיצען און אינפארמאציעס וועגען פערלויף פון דער אקציע און מיט ארטיקלען וועגען דער בעדייטונג פון ביך און וועגען לעזען. די פינאנץ-קאמיסיע האט די אויפגאבע צו זאמלען נדבות אין מזומן און אין ביכער דעם 20 ה. ח. וועט אויך אדורכגעפיהרט ווערען א זאמלונג אין א רייה געשלא-סענע לאקאלען. די פאלקס-שולען וועט-לען אויך פיהרען א זאמלונג פון געלד און ביכער. פאר די אנגעזאמעלטע געל-דער וועט מען אויך צוקויפען ביכער, וועלכע וועלען נאכדעם פערטיילט ווע-רען צווישען די פאלקס-שולען פרא-פארציאנעל צו דער צאהל ביכער וואס זיי אליין האבען געזאמעלט.

פאהן-פייערונג אין שוסטער-מייסטער פעראיין

ביי א פול געפאקטען און שעהן דע-קארירטען זאל איז נעכטען פארגעקומען די פייערונג פון איינווייהען די פאהן פון יודישען שוסטער-מייסטער-פעראיין אין צוזאמענהאנג מיט'ן 10-יעהריגען יובילעאום פו'ם פעראיין.

דער פארזיצער פון פעראיין ה' געל-בארד עפענט די פערזאמלונג און פער-בעט אויף דער עסטראדע דאס פרעזי-דיום, די דעלעגאטען און געסט. די פערשטארבענע מיטגלידער ווערען בע-עהרט מיט אויפשטעהן פון די ערטער, דער ארקעסטער שפילט שאפען'ס טרוי-ער-מארש.

דאס ערשטע ווארט בעקומט דער גרינדער פון פעראיין ה' ש. ציטרין, וועלכער גיט אפ א בעריכט פון דער צעהן-יעהריגער פעראיינס טעטיגקייט, פון דעם בעריכט איז צו זעהן, אז דער פער-איין האט א קאאפעראטיוו פון שוסטער-צוגאטען, א מעדיצינישע הילף, א הלואה-קאסע, א קולטור-קאמיסיע א. א. וו.

נאך דער רעדע, ווערען אריינגע-ברענגט די פאהנער פון בעקער-מייסטע-פעראיין, קאמאשען שטעפער-פעראיין און יודישע פלייש-העקער-פעראיין דאס צוויי-טע ווארט בעקומט ה' מאנדעלמאן, וועל-כער ווייזט אן אויף דער נויטיגקייט פון שטיצען די יודישע פאלקס-שולען.

נאך דער רעדע ווערט ערקלעהרט א הפסקה אויף צעהן מינוט בעת וועל-כער עס ווערט געזאמעלט געלד לטובת די יודישע שולען.

די ה"ה בוימאן, גארליצקי היימאן און א. מ. ציטרין ווערען בעעהרט מיט'ן אריינברענגען די פעראיינס פאהן, וועל-כע ווערט בעגעגנט מצד'ן עולם מיט הילכיגע אפלאדיסמענטען, דער ה' בימ-קא ברענגט אריין די שער, ה' שוה-מאכער שניידט איבער דעם באנד און די ה"ה לעסקי, מעסינגער, גיל, פערל און עהרליך וויקלען פונאנדער די פאהן און עס בעוויזט זיך די גרינע, זעהר שעהן אויסגעמאהלטע פאהן (געמאהלען פון קינסטלער האגעמאן) דער עולם שטעהט אויף פון די ערטער און בעגעגנט די פאהן מיט התלהבות, אין נאמען פון צענטראלען האנדווערקער פערבאנד (פא-לודניאווע 4) בעשענקט ה' הערשקא-וויטש די פאהן מיט א בלוי-ווייסען באנד, און ה' ליגא אין נאמען פון א גרופע סאציאליסטען – מיט א רויטען באנד.

ה' בעאטוס פערוואלטונגס מיטגליד, בעגריסט די פאהן און ערקלעהרט די בעדייטונג פון דער גרינער פארב דאן ווערען פארגעלעזען טעלעגראמען פון פארזיצער פון אלפוילישען יודישער האנדווערקער פערבאנד, אינזש. פשער-ניאקאוו און אנד.

עס הויבען זיך אן די בעגריסונגען, עס בעגריסען אין נאמען פון בעקער מייסטער פעראיין – ה' קופערמינץ, פון צענטר. האנדוו. פערבאנד אין ווארשא – ה' כהן, פון ווארש. שוסט. מייסטער-פעראיין – ה' גאנאפאלסקי, פון פאביא-ניצער האנדוו. פעראיין – ה' פערלמאן, פון האנדווערקער צענטר. זאוואדזקא 5 – ה' פאזנאנסקי, פון פאלקסהילף – ה' פינגערהוט, פון האנדוו. באנק, (פאלוד-ניאווא 4) – ה' הערשקאוויטש, פון טיש-לער-מייסטער-פעראיין – ה' כאלמסקי, פון לוין-וועבער-מייסטער פעראיין – ה' מאשקאוויטש, פון שטעפער מייסטער-פעראיין – ה' פרינץ, פון האנדוו. פער-איין (כאלופניקעס זאכאדניא 66 – ה' גאלדבערג, פון שניידער מייסטער (כא-לופניקעס – ה' איצקאוויטש, פון מאלער-מייסטער – ה' וויטשניק, פון האנדוו. באנק, (פאמארסקא 15) – ה' גאלדבערג' פון פלייש העקער – ה' זילבערבערג, פון היטעל-מייסטער פעראיין – ה' בורשטין.

נאכדעם בעגריסט אויך דער פארשטעהער פון „נייעם פאלקסבלאט", און עס קומט פאר דאס איינשרייבען זיך אין דעם אנדענקונגס-טאפעל.

פערבאטען א מיטינג פון די לינקע פ. פ. ס.

(ב) נעכטען אינדערפריה האט אין זאל פון „פילהארמאניע" געדארפט פאר-קומען א מיטינג פון די לינקע פ. פ. ס אויף וועלכען עס האט געזאלט ארויס-טרעטען דער רעפוטאט משומא און אנ-דערע.

דער רעגירונגס-קאמיסאר האט אבער דעם מיטינג נישט ערלויבט. די טיר פון פילהארמאניע איז געווען געשלא-סען. ווען עס האבען זיך פאר דער טיר פון זאל דאך פערזאמעלט א גרע-סערע צאהל מענשען, האט איינער אנ-געהויבען טיילען פראקלאמאציעס.

דעם פראקלאמאציע טיילער האט מען ארעסטירט.

מאניא חלאצלאווסקא לעבט.

איינע פון די לאדזער אינפארמאציע-ביורא'ן האט נעכטען מודיע גע-ווען, אז די ארבייטערין מאניע וולאצ-לאווסקא, וועלכע איז ארומגעשפרונגען דורכ'ן פענסטער פון וואידיסלאווסקי'ס פאבריק, איז געשטארבען.

עס ווייזט זיך ארויס, אז די ידיעה איז נישט ריכטיג. מאניע וולאצלאווסקא לעבט, זי ליגט אין דער היים מיט א געבראכענעם פוס.

זאל זי לעבען און געזונד זיין!

אין די אפטייקען
היינטיגע נאכט-דיזשורען.

(§) היינט מאנטאג, דעם 7-טען מערץ דיזשורירען ביינאכט פאלגענדע אפטיי-קען: מ עפשטיין (פיעטריקאווער 225), מ. בארטאשעווסקי (פיעטריקאווער 95), מ. ראזענבלום (ציגעל-גאס 12) בר. גאר-פיין (ווסכאדניא 54), י. קאפראווסקי (נאוואמיעיסקא 15).

אפאטשנער רב מספיד-געוועזן דעם ראדאשיצער רבי'ן זצ"ל.

(–) נעכטען האט זיך אין דער אלט-שטאדטישער שוהל פערזאמעלט א גרוי-סער עולם, פאר וועלכע דער אפאטש-נער רב שפירא האט מספיד געווען דעם ראדאשיצער רבי'ן ר' אליעזר דוד זצ"ל.

א בעהעלטעניש פאר גנבים.

(–) נעכטען האט די פאליציי אדורכ-געפיהרט א רעוויזיע אין דעם נאכט-לעגער-הויז אויף לאגיעווניקער-גאס 28 און דארטען ארעסטירט אנ'ערך 15 פערזאן, שוין פון לאנג דורך דער פאליציי גע-זוכטע גנבים.

די גנבה אין הויז.

(–) פון דער וואוינונג פון יוליוש קראטש (צימער-גאס 24, אויף באלוט) האבען גנבים ארויסגע'גנב'עט וועש און פערשידענע מלבושים פאר 5,000 זלא-טעס. דעם אויספארשונגס-אמט האט זיך איינגעגעבען צו ארעסטירען די שולדיגע אין דער גנבה, יוזעף פיעציק (קאנסטאנטינער 42) און פראנציששעק אושעכאווסקי (זיעלאנא 35, באלוט). די גנבע האט מען געפונען בעהאלטען אין הויז.

א באנדיט
פערהאלטען און נאך דער קאנ-פראנטאציע - ארעסטירט.

(–) אין יאנואר, ה. י. האבען איני-גע באנדיטען מיט רעוואלווערען אין די הענד געפרובט מאכען אנ'אנפאל אויף דעם איינגענטימער פון קאלאניאל-גע-שעפט אויף פאמארסקא 97 ה קעמ-פינסקי.

קעמפינסקי אבער, נישט קוקענדיג דערויף, וואס די באנדיטען האבען איהם געהאלטען די רעוואלווערען פאר די אויגען האט געמאכט א געוואלד און די באנדע איז צולאפען.

דער ענין איז דאן איבערגעגעבען געווארען אין אויספארשונגס-אמט און עהערנעכטען איז געלונגען צו פערהאל-טען איינעם פון דער באנדע, פראנצי-שעק ראבאלא, וועלכער וואוינט אין באלוט, פרוסא 12. נאך דער קאנפראנ-טאציע מיט דער פאמיליע קעמפינסקי, האט ער זיך אויסגעוויזען אלס איינער פון די אנפאלער. ער איז ארעסטירט געווא-רען. די איבריגע ווערען געזוכט.

פון דער בונדישער פראקציע אין לאדזער קהלה-ראט.

די פראקציע פון „בונד" אין לאדזער יודישער קהלה האט דערהאלטען אנ', איינלאדונג אנטיילצונעהמען אין דעם המשך פון „עפענטליכען משפט איבער דער יודישער קהלה".

די בונדישע פראקציע האט בעשלא-סען נישט אנטיילצונעהמען אין דעם „משפט", וואס ס'ווערט ארגאניזירט דורך דער יודישער סעקציע פון דער פריירענקער-געזעלשאפט אין פוילען.

פון קליינהענדלער פעראיין
(אגראדאווע 10)

(–) די נייע פערוואלטונג פון קליינ-הענדלער פעראיין (אגראדאווע 10) האט זיך קאנסטיטואירט אויף פאלגענדען אופן: פרעזעס – ל. ראזענבערג; וויצע-פרעזעס – ג. וואהלמאן; קאסיר – פ. ווייסמאן; עהרען-סעקרעטאר – י. פישער; געשעפטס-פיהרער – כ. ניצקי.

יוליוס אדלער אין „פאטער".

היינט טרעט יוליוס אדלער אויף אין סקאלא-טעאטער אין זיין קרוין-ראלע – אין סטרינדבערג'ס „פאטער".

ווער געדענקט דען נישט יוליוס אד-לער'ן אלס „פאטער"? דאס איז דאך שטענדיג געווען א יום-טוב פאר'ן יודי-שען טעאטער-בעזוכער.

היינט וועט זיכער אויך זיין אזא יום-טוב.

CERES שפּײַז-פעטס

אין פריש אָנגעקומען, צו בעקומען אין אַלע קאָלאָניאַל-געשעפטען. די אויסאַרבעטונג פון צערעס-שפּײַז-פעטס אין אונזערע פאַבריקען שטעהט שטענדיג אונטער דער פערזענליכער השגחה פון הרב שמחה פרענקעל מסקאווינא, און דער שפּײַז-פעטס קען רעקאָמענדירט ווערען אַלע פרומע יודען. 1234

Saturnia, S. A. Warszawa.

טעאַטער „סקאַלאַ" צענעלנ'א № 18. ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע.

מיטוואָך, ה' אדר ב' (דעם 9/III ד. י.), 8.30 אין אָווענד קומט פאָר

אַ מיטינג ד"ר שמריהו לעווין

אויף וועלכען

מיטגליד פון אַקציאָנס-קאָמיטעט פון דער וועלטליכער ציוניסטיש. אָרגאַניזאַציע, וועט רעפערירען א.ד.ט.:

„רעאַליזם אין'ם אויפבוי פון ארץ-ישראל".

בילעטען צו בעקומען אין ציוניסטישען ביוראָ (צעגעלניאַנאַ 4), ביי ה' מ. ה. גורין (נאָוואָמיעסקאַ 15) און אין טאָג פון דער פערזאַמלונג — פון 5 אַ זייגער נאַכט, אין דער קאַסע פון „סקאַלאַ"-טעאַטער. 1150

קראַנקע לעהרער פון לאָדז

וועלען זיך היילען אין זאַקאָפּאַנע.

(—) דאָס לאָדזער שול-קוראַטאָריום האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון איגערן-מיניסטעריום אַז לויט אַן אָפּמאַך מיט איינציגע סאַנאַטאָריעס אין זאַקאָפּאַנע, וועלען יעדעס יאָהר קענען אויספאָהרען קיין זאַקאָפּאַנע אויפ'ן חשבון פון איגערן-מיניסטעריום 160 לעהרער, וועלכע זענען קראַנק אויף טובערקולאָזע.

פאַר לאָדזער לעהרער זענען בעשטימט 12 ערטער.

צו ד"ר שמריהו לעווינ'ס רעפעראַט אין „סקאַלאַ"-טעאַטער.

דער בעקאַנטער ציוניסטישער פיהרער און שריפטשטעלער ד"ר שמריהו לעווין קומט, ווי מיר האָבען שוין מיטגעטיילט, נאָכאַמאָל קיין לאָדז פאַר זיין אָפּפאָהרען קיין ארץ ישראל.

ביי דער געלעגענהייט אָרדענט איין די ציוניסטישע אָרגאַניזאַציע היינטיגען מיטוואָך, 8.30 אין אָווענד אין „סקאַלאַ"-טעאַטער אַ מיטינג, אויף וועלכען ד"ר לעווין וועט אַרויסטרעטען מיט אַ רעפעראַט אויף דעם אַקטועלען טעמאַ: רעאַליזם אין'ם אויפבוי פון ארץ ישראל.

דער פאָר-פערקויף פון די איינגאַנגס-בילעטען קומט ווייטער פאָר אין דער ציוניסטישער ביוראָ (צעגעלניאַנאַ 14).

ווען וועט מען בעפרייען דעם יאָהר-גאַנג 1904?

ווי מיר דערוויסען זיך, זאָל מען שוין היינטיגען חודש בעפרייען פון די פּולקען דעם יאָהרגאַנג 1904.

די בעפרייאונג זאָל זיך אָנהויבען דעם 15-טען מערץ און דויערן ביז'ן 21-טען, דערווייל ווייס מען אַפּלאָזען פאַר די זעלנער פון דער אַזוי-גערופענער 1-טער סודע; ד. ה. די, וואָס זענען אַריינגעצויגען געוואָרען אין די מיליטערישע רייהען אין אָקטאָבער 1925 און האָבען שוין אַזוי אַרום 18 מאָנאַטען דינסט.

פּעטיציע פון לאָדזער סוחרים

אין דער רעגירונגס-קאָמיסיע.

(ס) דער לאָדזער סוחרים-פעראיין (פּיעטריקאָווער 73), האָט בעקומען אַ מיטטיילונג פון דער וואַרשעווער סוחרים-צענטראַלע אַז דער פעראיין האָט בעקומען אַנ'אָרט אין דער קאָמיסיע צו בעשטימען די קאָנטינגענטען פאַר אימפּאָרטירטע סחורות פון טעקסטיל און גאַלאַנטעריע.

פייערליכע ערעפנונג פון אַדאָלף בערמאַנ'ס בילדער-אויסשטעלונג.

אין דער אָנוועזענהייט פון וואַיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט, שטאָט-פּרעזידענט ה' ציגאַרסקי, פאָרשטעהער פון די קאָמונאַלע און קולטורעלע אינסטיטוציעס, פיל קינסטלער און איינגעלאַדענע געסט איז פאָרגעקומען אין דער שטאָטישער קונסט-גאַלעריע די פייערליכע ערעפנונג פון דער אַ ק ישראל-בילדער-אויסשטעלונג פון בעריהמטען לאָדזער יודישען קונסט-מאָלער אַדאָלף בערמאַן.

די 300 פראַכטפולע מזרח בילדער, וואָס בערמאַן האָט אויסגעשטעלט האָבען ביים פערזאַמעלטען עולם אַרויסגערופען בעגייסטערונג פאַר'ן קינסטלער'ס גרויסען טאַלאַנט.

דער וואַיעוואָדע ה' יאַשטשאָלט, וועלכער האָט געווײַלט אויף דער אויסשטעלונג העכער צוויי שעה און איז געוואָרען ענטציקט פון אַדאָלף בערמאַנ'ס מייסטערהאַפטע אַרבייטען האָט ביים קינסטלער געקויפט צוויי פון זיינע שענסטע בילדער. עס איז צו האָפען, אַז דאָס יודישע לאָדז, וואָס האָט נישט איינמאָל שוין אַרויסגעוויזען איהר פערשטענדניס פאַר יודישע קינסטלער — וועט וויסען ווי אָפּצושאַצען אַדאָלף בערמאַנ'ס מיהזאַמע אַרבייט אויפ'ן געביט פון דער יודישער מאַלעריי און וועט מאַסענווייז בעזוכען זיין אויסשטעלונג.

מכירת יוסף.

ווי מיר דערוויסען זיך וועט שבת פורים אויסגעפיהרט ווערען אין פילהאַרמאָניע זאַל דאָס אָריגינעלע פורים שפּיל „מכירת יוסף" פון ד"ר מאַקס ווײַנרייך.

דאָס פורים-שפּיל איז אונגעוועהנליכע מאָל אויפגעפיהרט אין ווילנע דורך די ציהערער פון יודישען לעהרער-סעמינאַר און ס'האָט יעדעס מאָל אַרויסגערופען גרויס בייפאַל. אויך ביי אונז אין לאָדז איז דאָס פורים שפּיל „מכירת-יוסף" אויפגעפיהרט ווערען מיט גרויס דערפאָלגאונג ביי אַ פול-געפאַקטען פילהאַרמאָניע-זאַל.

ס'איז דעריבער צו פערהאָפען, אַז אויך היינטיגעס מאָל וועט עס האָבען דעם געהעריגען דערפאָלג.

אין האַרעם פון מלך „אחשורוש"

נאָך עטליכע טעג איז צו שבת, און שוין רעדט מען אין לאָדז אומעטום וועגען דעם גראַנדיעזען פורים באַל, וואָס קומט פאָר היינטיגען שבת אין פילהאַרמאָניע-זאַל.

דער פורים-באַל טראָגט דעם נאָמען „אין האַרעם פון מלך אחשורוש" און פאַקטיש וועט דאָרט ווי אין אַ קאַליידאָסקאָפּ פאָרבייגעהן פאַר'ן צושויער אַ פּאַנאָראַמע פון שעהנעס, פרעהליכעס, באמת פורים'דיגעס: „בלעך-באַטאַם פון ושתי-המלכה", רעפלעקטאָרען טאַנץ, קאַרוזעלע און נאָך אַ סך, אַ סך אַטראַקציעס.

לאָדז געהט אויפ'ן פורים-באַל אין פילהאַרמאָניע. דאָס וועט זיין דאָס איינציגע פערוויילונגס-אָרט פון פורים.

„קווי-פראָ-קוואָ"

אין לאָדז

די ערשטע פאָרשטעלונגען פון דעם וואַרשאָווער קונסט-טעאַטער „קווי-פראָ-קוואָ" אין פילהאַרמאָניע-זאַל, זענען אַדורך מיט אַ גרויסען ערפאָלג.

היינט, מאָנטאָג קומט פאָר די לעצטע פאָרשטעלונג. ס ווערט געשפּילט די אַקטועלע רעווי „קאַרוזעלע".

די מאַכט פון דער ליבע.

פרייטאָג, ד. 11. מערץ וועט אין פילהאַרמאָניע-זאַל פאָרקומען אַ פאָרלעזונג פון בעקאַנטען פּרעלעגענט ד"ר א. גליקסמאַן אויף דער טעמע: די מאַכט פון דער ליבע".

אין דער פאָרלעזונג וועט דער פּרעלעגענט אַנטוויקלען די זעהר אינטערעסאַנטע טעאָריע פון פרויד וועגען דער ווירקונג פון די סעקסועלע און עראָטישע מאָמענטען אויף אַלע געביטען פון מענשליכען שאַפען און דענקען.

מעלדונג.

אַ קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוו זוכט אַ לייטער, וואָס זאָל קענען בוכהאַלטעריע אין דאָס באַנק-וועזען. קאַנדידאַטען, וועלכע קענען יודיש און פּויליש, דאַרפען אַריינטראָגען אָפערטעס אין אַדמיניסטראַציע „נייער פאָלקסבלאַט", פאַר „קרעדיט-קאָאָפּעראַטיוו". 1236

דורך מיינע ברילען.

אַ שרפה.

מ'בלאָזט, מ'שאַלט, מ'טראָמפּייטערט, מען פייפט און מען שפּריצט. אַ געלויף, אַ געשריי, אַ טומעל, אַ מישמאַש, אַ האַרמידער, אַ הו-האַ. איבער די דעכער צעגיסען זיך ווייענדיגע סירענעס און דער חלל איז אָנגעפילט מיט יללה פון קירכען-גלאָקען און פאַר די אויגען שוועבט אַרום אַ פייערדיגע אימה, אַז די האָר אויפ'ן קאָפּ שטעלען זיך, ווי שפּילקעלעך מיט די שפּיצען אַרויס... די פערד לויפען צוטומעלטע, שטעלען זיך „דיבאָם" מיט די פיס אין דער הויך, די פיהרמאַנעס שעלטען און זידלען זיך און די פּאָליציי וואַרפט אימה'דיגע קולות אין גאַס אַריין:

— ראַ-זעי-שטש שיען! — פּושטשאַד—זשיטש!..

אַ פייערדיגער בער האָט זיך אַריינגעכאַפּט אין דער פאַבריק און אַרויסגעטריבען מיט רויטע נעגעלעך'ס די אַרבייטער'ס אָהנע היטלען, אָהנע שיך און מיט לאַיש'ס, שמיציגע צינגען האָט ער אָנגעהויבען אַרומלעקען די ווענד, די מאַשינען... אַלע מינוט ברעכט ער אויס מיט אַ פרישען פייערדיגען געלעכטער, און פונקען פליהען פאַר די אויגען:

— קראַ, קראַ, קראַ — פּאַשאַל וואָן שווייניגע מענשעלעך!..

עס פליהען שויבען מיט גאַליגען קלירען און פייערדיגע צינגען שפּעטען זיי נאָך... די גאַנצע געביידע ברענט ווי אַ לאַמטערן מיט פערשידענע פייערען און פונקען — גאָלדענע פייגעלעך פליהען היינטערן הימעל און ווערען פערשוואונדען אין אין-סוף... און דער הימעל איבער'ן פייער ווערט מיט אַ הייסער פאַרע, דערשטיקט צו ווערען...

— טראַ—טאַ, טאַ טאַם!

אַ שפּריץ וואַרט דערהויבען און שיסט קנאַלענדיג אַ שטראָם מיט וואַסער אויף דעם פייערדיגען בער, און דאָס פייער שפּילט אין בעהעלטעניש, ענטלויפט פון וואַנד אויפ'ן באַלקען, פון באַלקען — אויף מאַשין, פון דער זיים — אויף יענער, לסוף שיסט ער אויס מיט אַ געלעכטער:

— האַ, האַ, האַ, דעם רויטען בער סטראַשעט מען נישט... דעם רויטען בער פעריאָגט מען נישט!..

די לעשער ווערען צוטומעלט און זידלען זיך:

— פּשאַקרעוו, בעסטיאַ און נעמען מיט טאָפּעלטער עקשנות דעם רויטען האָהן צו דערווערגען... און עס ווערט אַ געמיש פון פייער מיט וואַסער, פון פאַרע מיט פונקען; עס געהט אַ מדום-רעגען, אַ רעגען פון שוועבעל מיט פעך און מענשען, צוקוקער'ס רוקען זיך היני-פערווייליכ'ס און די פּאָליציאַנטען רעווען:

— ראַ-זעי-שטש, שיען, פּאָנאָוויע, ראָזעישטש שען!..

די לעש-אויטאָמאָבילען רוישען און וואַרפען פון זיך דומפּיגע קולות און די פייערדיגע צונגען לעקען עקשנות'דיג, ווי הונגעריגע וועלף, וואָס נאָר עס קומט זיי צווישען די ציין...

פון אַ פערפלאָנטערטען קנויל ערגיץ אין אַ ווינקעל אויף דער ערד בעוויזט זיך צום ערשט איין צינג, אַ צווייטע, אַ דריטע, אַ צעהנטע און באַלד לויפט דער גאַנצער פלאַמער אין דער הויך מיט אַ געשריי, מיט אַ קנאַל און פונקען פליהען ביז הינטערן הימעל, די לעשער לאָזען אומבעהאָלפען אַראָפּ די הענד און ציהען מיט די פּלייצעס:

— ניעמאַ ראַדי, עס מוז זיך שוין אויסברענען, דער הונגעריגער וואָלף מוז זיך שוין דעם פייערדיג, געשמד'טען, זולל וסובא דיגען האַלז אָנשטאָפּען..

— היטער אַ פלעטעל שטעהט אַ קופּקעלע אַרבייטער און דערצעהלען זיך ווי אַזוי דאָס פייער איז ענטשטאַנען:

— שטעה איך מיר אַזוי ביי דער מאַשין, אינדעם — אַ געלויף, וואָס איז אַ רויך, מילא, אַלע לויפען — לויף איך אויך...

— זיין נישט אַזוי איז געווען — האַקט איהם אַ צווייטער איבער — איך שטעה אַזוי ביי דער מאַשין, אינדעם — אַ געלויף...

איינער רייסט איבער דעם צווייטען; יעדער וויל דערצעהלען, ווי אַזוי ער האָט דער ערשטער בעמערקט די שרפה און איינער אַ יונגע קריסטען שרייט זיי אַלעמען איבער:

— איך האָב נאָך בעוויזען בעת'ן ברענען צוויי מאָל אַריין-און-אַרויסגעהן; איינמאָל האָב איך מיר אַרויסגעראַטעוועט דאָס קאַוועקריגעל און דאָס צווייטע מאָל — די שטעק-לאַטשען... נאָר דאָס קליין-מיטאָג — צוויי שטיקלעך ברויט מיט וואורשט, האָב איך שוין נישט בעוויזען אַרויסצוראַטעווען...

אַנ'אַלטער מיושב'דיגער דייטש, וואַרמט איהר פאַר:

— איהר איז אַ שאַד דאָס קליינמיטאָג

— און אַז דו און מיר אַלע בלייבען אינגאַנצען אָהן ברויט איז דיר נישט קיין שאַד?..

לאָזען אַלע אַראָפּ די קעפּ און טרערען ווייזען זיך אין די אויגען: זיי די פאַבריקאַנטען איז פערברענט געוואָרען מאַשינען מיט סחורות, אַ זאַך אָהן וועלכער מ'קאָן אויך לעבען, די אַרבייטער אָבער, זענען פערברענט געוואָרען ברויטען, גאַנצע „באָכענעס" מיט פּוטער און אַמאָל אויך אַ שטיקעל פליישׁ...

אַ צווייט קופּקעלע פון אַחינו-בני-ישראל, שטעהט און חוקר'ט צי די מויער וועט איינפאַלען צי נישט, איינציגע שטימען פאַר און איינציגע — דאַגעגען. איינער אַ יודעל מיט אַ פּאָר בריילען אויף דער נאָז פרובט מאַכען שלום:

— איהר זאָגט ס'וועט איינפאַלען? — לעגט איין געלד, איהר זאָגט ס'וועט נישט איינפאַלען? — „נוזשקי נאַ סטאָל"!..

דאָס קופּקעלע פערשעמט זיך אַ ביסעל און געהט איבער אויף ווינשעווישען; מ'הויבט זיך אָן וואונשען צו פערמאָגען אַלע בשותפות, וואָס די אייגענטימער וועלען נעמען פייער-קאַסע.

— פייער-קאַסע? — שרייט אויס דאָס-זעלבע שלום-מאַכער'ל — פייער-קאַסע?

— נישט ביי מאָטיען! — אַנ'אַלטען קאַטאָר קענען זיי בעקומען, נישט קיין פייער-קאַסע!..

— וואָס, איהר ווילט נישט? — פרובט מען פון איהם חוזק מאַכען...

— טאַקי נישט! — אַז זיי וועלען אויפשטעלען ווידער די פאַבריק און וועלען בעשעפטיגען אַרבייטסלאָזע, וועלען זיי בעקומען פייער-קאַסע...

— און אַ נישט, געהט איהר נישט צו דער אַרבייט?..

— טאָקיש ניש!..

— אויב אַזוי קומט'ס אַ היים, יודען, ס'עט שוין דאָ אָהן אונז אויך ברענען!..

י. שרה'לעס.

דער סענסאַציאָנעלער ראַדימנער פּראָצעס אין פּשעמישל.

(פון אונזער קאָרעספּאָנדענט).

דער זעקסטער טאָג.

דער שבת'דיגער טאָג האָט אויך גע־בראַכט נישט ווייניג סענסאַציאָנעלע מאָ־מענטען:

דער עדות חיים לעהרער האָט מיט זיינע ערקלערונגען געגען דער פרוי זלאַטע רובין אויך שטאַרק אַרויסגע־בראַכט פון כלים דער בעשולדיגטער פרוי. דער עדות דערצעהלט אַ רייה פאַקטען, וואָס אילוסטרירען פיל שקרים פון דער פרוי רובין.

אויף דער פאַרמיטאָג־זיצונג האָט אָנ־געהויבען איהר עדות־זאָגען דעם ראַ־דימנער רב'ס טאָכטער, די רבי'צין האַלבערשטאַם.

ווען זי קומט אַריין און זאָל ציהט זי אויף זיך די אַלגעמיינע אויפמערק־זאַמקייט מיט איהר זעלטענער שענהייט.

דער עדות הרבנית האַלבערשטאַם דערצעהלט, אַז זי איז געקומען צו זלאַ־טע'ן און האָט איהר אָפּגעגעבען איהרע פערל, אַבי זי זאָל דעם פאָטער, דעם ראַדימנער רב, לאָזען צורוה. זלאַטע האָט איהר געזאָגט: „דו ביזט דאָך אַ צדקת, פועל ביים טאַטען, אַז ער זאָל דער ווייב זיינער געבען גט, כדי ער זאָל קאָנען זיין פאָטער פונ'ם קינד, וואָס ער האָט מיט מיר. אויף דער פראַ־גע פונ'ם עדות, ווי אַזוי הייסט דאָס קינד, האָט זלאַטע רובין געענטפערט: „איך האָב דאָס קינד אַ נאָמען געגעבען בצלאל, איך בעדויער אָבער שטאַרק, וואָס איך האָב דאָס בעסער קיין נאָמען נישט געגעבען הירש־מלך, נאָכ'ן בע־קאַנטען רבי'ן. בעת זלאַטע רובין האָט איהר „אַלע „מאָל אַרומגענומען און געגלעט אויף דער פראַגע, פאַרוואָס זי טוט דאָס האָט זלאַטע געענטפערט:

„דו ביזט דאָך אַזאַ צדקת, וויל איך זיין נאָהענטער צו דיר". אין דער אמת'ן אָבער האָט זלאַטע ביי איהר געזוכט געלד אָדער ציהונג.

אויף דער נאָכמיטאָג־זיצונג איז פאָר־געקומען דער ווייטערדיגער פערהער פון דער רביצין האַלבערשטאַם.

פאָרז.: ווי איז געווען די געשיכטע מיט די פערל?

עדות.: זלאַטע רובין האָט, בעת איך האָב איהר איבערגעגעבען די פערל גע־פאָדערט אַז דער פאָטער מיינער זאָל איהר ווינשען, אַז זי זאָל זיי טראָגען געזונד. דער פאָטער האָט געשוויגען, זלאַטע האָט זיך צו איהם געווענדעט מיט אַ דראָהענדען טאָן: „דו ווילסט מיר נישט וואונשען?" דער פאָטער מיינער האָט אַ דערשראָקענער איהר דאַן געזאָגט: „טראָג געזונד".

פאָרז.: צי האָט פרוי ווייס אייך עפּיס פאָרגעלעגט?

עדות: זי האָט געזאָגט, אַז אויב מיר וועלען איהר געבען 1000 דאָלאַר וועט זי מאַכען אַזאַ זאַך, אַז אַלץ וועט ווע־רען אין אָרדנונג, איך האָב איהר אָבער געענטפערט, אַז מעהר קיין געלד האָבען מיר שוין נישט און אַז מיר קאָנען איצט געבען נאָר די נשמה, נישט קיין געלד.

— זלאַטע רובין — זאָגט ווייטער פרוי האַלבערשטאַם — האָט גוט גע־קאָנט מיין באָבען, זי האָט געוואוסט, אַז מיין באָבע האָט געהאַט טייערע אָרלעאַנער פערל, און זי האָט די גאַנ־צע צייט שטאַרק זיך אינטערעסירט ווער עס האָט די דאָזיגע פערל און ווי אַזוי מען קאָן זיי בעקומען.

פאָרז.: ווי האָט אייער מאַן רעאַגירט אויף דער האַלטונג פון פרוי רובין?

עדות: מיין מאַן איז געווען אין דער העכסטער שטופע אויפגעבראַכט, ווען זלאַטע האָט געפאָדערט, אַז מיין פאָטער זאָל איהר ווינשען און איהר געצוואונגען צו זאָגען „טראָג געזונד" האָט דער מאַן מיינער זיך אויסגעדריקט, אַז דאָס דערמאָנט איהם די צייטען פון דער פאַנשטשיזנאַ, ווען דער פויער האָט גע־מוזט קושען דעם שטעקען, מיט וועלכען מען האָט איהם געשלאָגען. „ווייניג, וואָס זי בעראַבעוועט אונז, פאָדערט זי נאָך אַ ברכת דערפאַר". דער מאַן מיינער איז געווען אַזוי אויפגערעגט, אַז איך האָב איהם געמוזט בעטען, אַז ער זאָל זיך בערוהיגען און נישט אַרויסרופען קיין סקאַנדאַל, וואָס וואָלט פאַר איהם, אַלס פאַר אַ רב, נישט געווען קיין כבוד.

פאָרז.: וואָס ווייסט איהר וועגען דער ראָלע, וועלכע עס האָט אין דעם ענין געשפּילט ווייס?

עדות: איך האָב געהערט, ווי ווייס האָט אַמאָל וועגען דעם גערעדט מיט מיין פאָטער און איהם געזאָגט, אַז זלאַ־טע דערצעהלט בכיון אַזעלכע מעשיות, ווייל זי וויל, אַז מען זאָל זיך פון איהר אויסקויפען מיט געלד. איינמאָל האָט ווייס געשטעלט מיין פאָטער די פראַגע, פאַרוואָס האָט ער זלאַטע'ן געהייסען „אָפּטרייבען", ווען זי איז געווען אין אַנדערע אומשטענדען, מיין פאָטער האָט זיך אויפגעהויבען מיט כעס און אַרויס פון צימער. איך ווידער האָב פון ווייס'ן שאַרף געפאָדערט, אַז ער זאָל מעהר אַזעלכע ליגענס נישט וואָגען איבערצו־חזר'ן.

פאָרז: צי האָט איהר עפּיס געהערט וועגען פילען, וואָס זלאַטע זאָל האָבען געשיקט אייער פאָטער צו פער'סמ'ן זיין פרוי?

עדות: יאָ, דערפון האָט מיר דער־צעהלט מיין שוועסטער.

פראָקוראָר: צי האָט איהר מורא גע־האַט, אַז ווען זלאַטע וועט אַרויסרופען אַ סקאַנדאַל מיט אייער פאָטער וועט אייער מאַן זיך מיט אייך וועלען גט'ן?

עדות: יאָ, אַזוי איך, ווי מיין שוועס־טער, די קראָקאָווער רביצין האָבען מורא געהאַט, אַז אונזערע מענער זאָ־לען זיך דערפאַר נישט גט'ן מיט אונז.

אַדוו. פרים: וואָס איז געווען אי־אַסוויענטשים?

עדות: זלאַטע האָט דורכאויס געפאָ־דערט, אַז מיין פאָטער זאָל צו איהר קומען, און זיך אויסגעדריקט: „שטאַר־בען זאָל ער, נאָר קומען זאָל ער".

די פערטיידיגער פון זלאַטע רובין שטעלען דער פרוי האַלבערשטאַם פער־שידענע פראַגען און ווילען ביי איהר אַרויסרופען אַ סתירה. זי לאָזט זיך אָבער נישט פערפּלאָנטערען, ענטפערט רוהיג, לאָגיש און ווייזט אַרויס אַ געוויסע שלאַג־פערטיגקייט.

עס ווערט אַרויסגערופען אַלס עדות די צווייטע טאָכטער פונ'ם ראַדימנער רבי'ן חוה קלינגסבערג, אַ פרוי פון אַ קראָקעווער רב.

פאָרז.: וואָס ווייסט איהר וועגען די בעציהונגען צווישען זלאַטע רובין און אייער פאָטער?

עדות: אין אַ געוויסען טאָג איז קיין קראָקאָ געקומען מיין פאָטער מיט מיין שוועסטער אָדעל. אויפ'ן צווייטען טאָג האָט מען מיר פאָרגעשטעלט זלאַטע רו־בין אַלס אונזערע אַ קרובה פון אַמעריקאַ.

חוה קלינגסבערג דערצעהלט ווייטער כמעט דאָס זעלבע, וואָס עס האָט שוין דערצעהלט איהר שוועסטער, די נאָוואָ־סאָנטשער רבי'צין האַלבערשטאַם, ווע־גען די אונטערהאַנדלונגען מיט זלאַטע רובין און גיט צו נאָר דאָס, אַז זלאַטע רובין האָט איהר אַמאָל געזאָגט, אַז זי פאָדערט, דער רב זאָל זיין פרוי אַרויס שיקען קיין ארץ־ישראל, כדי זי זלאַטע זאָל קאָנען בלייבען רבי'צין אין ראַדימנע.

ד"ר פרים: וואָס וואָלט איהר גערע־כנט אַלס מעהר חרפה פאַר זיך. אַז זלאַטע רובין זאָל האָבען פון אייער פאָ־טער אַ ממזר, אָדער, אַז אייער פאָטער זאָל זיין אַ מאַן פון צוויי לעבעדיגע ווייבער?

עדות: אין דער בעשולדיגונג געגען מיין פאָטער, אַז ער האָט צוויי ווייבער וועט קיינער נישט גלויבען, אַלע ווייסען, אַז מען האָט איהם מיט רעוואָלווערען געצוואונגען צו געהן אונטערשרייבען דעם חתונה־אַקט, איך בין גרייט צו גאַ־ראַנטירען מיט מיין קאָפּ, אַז מיין פאָ־טער איז אומשולדיג.

עס ווערט אַרויסגערופען פרוי הענינע האַלבערשטאַם, אַ טאָכטער פון אַ רבי'ן אין קראָקאָ. זי דערצעהלט, אַז איין מאָל איז זלאַטע רובין געקומען צו איהר פאָ־טער און איהם געגעבען אַ קוויטעל, אין וועלכען זי האָט געבעטען, אַז ער זאָל פאַר איהר מתפלל זיין. ביי דער געלעגענ־הייט האָט זלאַטע זיך אַריינגעלאָזט מיט איהר, מיט'ן עדות, אין אַ געשפּרעך און איהר געבעטען, אַז זי זאָל בעטען דעם פאָטער, ער זאָל פאַר איהר מתפלל זיין זי זאָל בעקומען אַ מאַן אַ תלמיד חכם. דער איינדרוק, וואָס זלאַטע האָט אויף איהר געמאַכט, איז געווען זעהר נישט קיין גוטער, הגם זלאַטע האָט אַרויסגעוויזען אַ געוואַלדיגען וואונש צו ווערען אַ רבי'־צין. צווישען אַנדערען האָט זלאַטע איר דערצעהלט, אַז זי קען דעם שווער אי־רען, האַלבערשטאַם, וועלכער איז אַ רב אין ניו־יאָרק, זי וואָלט מיט איהם זעהר געוואָלט חתונה האָבען און געבעטען, אַז זי זאָל וועגען דעם שרייבען איהר שווער.

אַ צווייט מאָל איז זלאַטע געקומען, ווען דער פאָטער פון פרוי האַלבער־שטאַם דער רבי, איז געווען אין מאַר־יענבאַד. זלאַטע האָט ביי איהר געבע־טען, אַז אַזוי ווי אין מאַריענבאַד גע־פינט זיך אויך דער אָדינער רב, זאָל זי שרייבען צום פאָטער און איהם בעטען, אַז ער זאָל זיין אַ שדכן און אויס'שדכנ'־ען איהר דעם אָדינער רב אַלס מאַן. בעת דעם געשפּרעך האָט זלאַטע גע־האַט צו איהר טענות, פאַרוואָס זי האָט איהר נישט געזאָגט, אַז דער רב פון פאָדגורזשע (אַ פאָרשטאָט ביי קראָקאָ) איז אַן אַלמן, ווייל זי מיינט, אַז דער דאָזיגער רב וואָלט פאַר איהר געווען אַ פאַסענדער שידוך.

עס ווערט אַרויסגערופען אַלס עדות דער רב מענדיל קלינגסבערג פון קראָ־קאָ אַן אייידים פונ'ם ראַדימנער רב.

אויף דער פראַגע פון פאָרזיצענדען ענטפערט דער עדות, אַז די גאַנצע גע־שיכטע מיט זלאַטע'ן איז ער געוואויר געוואָרען, ווען זלאַטע איז געקומען קיין קראָקאָ און יענער צייט איז אויך גע־קומען קיין קראָקאָ זיין שווער און גע־זאָגט, אַז ער דאַרף אָבנעמען פון אַ באַנק 1000 דאָלאַר, וואָס זענען גע־שיקט געוואָרען פון אַמעריקאַ. דאָס געלד איז אָבער נישט פאַר איהם, נאָר פאַר זלאַטע רובין. ווייטער דערצעהלט דער עדות כמעט דאָס זעלבע, וואָס עס האָט שוין דערצעהלט דער פריהערדי־גער עדות חיים לעהרער. ער גיט נאָר צו, אַז זלאַטע רובין האָט איהם גע־זאָגט גיט מיר 5000 דאָלאַר וועל איך אַוועקפאָהרען צוריק קיין אַמעריקאַ.

פאָרז.: צי האָט מען אייך געזאָגט ווי אַזוי עס איז פאָרגעקומען די חתונה?

עדות: מיין שווער האָט מיר געזאָגט, אַז אין אַמעריקאַ האָט ער אונטערגע־שריבען עפּעס אַ קאָנטראַקט. ער איז אָבער נישט זיכער, אַז דאָס איז אַ חתונה־אַקט. זלאַטע ווידער האָט איהם געזאָגט, אַז זי האָט מיט'ן ראַדימנער רב גענומען אַ געוועהנליכע מאַגיס־טראַטסקע חתונה.

אַדוו. לאַנדוי: ווען האָט זלאַטע אָנ־געהויבען פאָדערן געלד?

עדות: ווען זי האָט געזעהן, אַז אַלע בעמיהונגען, דער ראַדימנער רבי זאָל גט'ן זיין פרוי וועלען קיין רעזולטאַט נישט ברענגען, האָט זי אָנגעהויבען צו פאָדערן 5000 דאָלאַר.

ד"ר פרים: איהר האָט געזאָגט, אַז איהר האָט זיך ערפרעהט, ווען ווייס האָט אייך געזאָגט, אַז מען קאָן זיך אויסקויפען מיט געלד. מיט וואָס ער־קלערט איהר דאָס?

עדות: יאָ, איך האָב זיך דערפרעהט, ווייל איך האָב געוואָלט רעהאַביליטירען מיין שווער און נישט דערלאָזען צו קיין סקאַנדאַל, איך בין געווען גרייט צו געהן אויף די גרעסטע קרבנות. איהר וועט מיך פרעגען פון וואַנען וואָלט איך גענומען געלד? איך ווייס נישט, נאָר מיר זענען געווען גרייט אויף אַלע־מען, אפילו פערקויפען פון זיך דאָס לעצטע העמד.

אַדוו. פרים: צי האָט איהר אַמאָל גערעדט מיט זלאַטע רובין, וואָס מ'שטעהט העכער, ליבע אָדער געלד און זיך אויס־געדריקט, אַז ליבע שטעהט העכער.

עדות: נישט ריכטיג, דאָס וואָרט „ליבע" האָב איך אַלס רב, פאַר מיינע ליפען נישט געקאָנט ברענגען, בעזונ־דערס ווען איך האָב גערעדט מיט אַזאַ פרוי, ווי זלאַטע רובין.

בעת דעם פערהער פון דעם דאָזיגען עדות ווייזט זלאַטע רובין אַרויס אַ גע־וויסע אַכטונג צו איהם, ווי צו אַ רב, זי רייסט איהם נישט איבער, דאָס איז דער ערשטער עדות. וועמען זי וואַרפט נישט פאָר, אַז ער זאָגט ליגען.

Dr. med.
EYCHNER Jakób
Aleja 1-go Maja 16, Tel. 11-24
אינערליכע־ און קינדער־קראַנקהייטען.
נעמט אָן פון 6—7, זונטאָג פון 3—4.

Dr PRYBULSKI
[illegible] 1, טעלעפאָן 25-38
וענערישע און האָר ־ הויט ־ קראַנקהייטען.
מענער־שוואַכע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־ליכט
(האָר־אויספאַל) רענטגען־שטראַהלען.
נעמט אָן פון 9—1 און פון 4—8 אָוונט,
דאַמען: פון 4—5 נאָכמ.

H. LUBICZ
צעגעלניאַנאַ 43, טעל. 41-52.
ספּעציאַליסט פאַר הויט, וענערישע און פּסי־
נער־שוואַכע קראַנקהייטען.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ־לאַמפּען (האָר־אויספאַל)
נעמט אָן פון 8—10 און פון 5—8 אָוונט

אין דער ערד די פּרנסה...

בריוועלעך פון זלאַטע רובינ'ס פּראָצעס.

מיר אייראָפּעער, מיר טויגען טאַקע צו גאָרנישט, טויגען נישט — ווי זאָגט איהר — אַ קאַץ דעם וויידעל צוצובינדען, האָן קאָפּ, האָן מח האָן געהירן...

בעקלאָגען זיך יודען אויף פרנסה, שלעכט די פרנסה, ביטער די פרנסה, מ'הערט נישט מעהר ווי פרנסה, פרנסה און פרנסה — און קיינעם פאַלט נישט איין נעהמען זיך צו אַ נייער פרנסה.

איך זאָג עס אָקעגען דעם, וואָס דאָס האַנדעלס פאָלק פון אייראָפּאַ פערשטעהט נישט קיין אויפטו, מיר זענען נישט פּראָדוקטיוו און נישט שעפעריש.

פון זלאַטע רובין האָב איך זיך דער־וואוסט, וועלכען פּראָגרעס מיר האָבען דערגרייכט אין גאָלדענעם קאָלומבוס־לאַנד...

ווילט איהר האָבען אַ בעל־בתישע שעהנע לויה גאָט און לייט זאָלען אייך מקנא זיין, שונאים זאָלען צעטראַסקעט און צעשפּריגען ווערען פאַר קנאה איז פאַראַן אַ אָרגאַניזאַציע פון „לויה־בע־שעהנער, אַ פרנסה אויף אַלע „ליבע און גוטע פריינד" געזאָגט געוואָרען. מאַלט אייך כ'קום צו דער לויה, אין אַמעריקאַ מאַכט מען עס—ווי דער שטיי־גער איז האָוריאָם, וואָס גיכער און קוים אַ פערטעל שעה נאָכגעגאַנגען אַ מטה, האָט איך פערדינט אַ דאָלאַר.

איצט שטעלט אייך פאָר, אַזאַ גרויס ניו יאָרק פון מעהר ווי פיר מיליאָן איינ־וואוינער, וואו ס'שטאַרבען אַ יעדען טאָג אַוועק הונדערטער מענשען — רב'שע, מ'קען דאָך פּשוט נתעשר ווערען. אַ פרנסה, אַ עושרות, וואָס ליגט אויף דער האַנד און בעט זיך נעהם מיך...

מילא דאָס בין איך אייך מוחל.

דערצעהלט אָבער זלאַטע פון נאָך אַ טשעקאַווערע פרנסה:

בשעת גסיסה — אָדער בשעת קראַנק ווערען—האָט איהר מאַן נאָכגעקלעהרט וועגען קויפען זיך אַ קבר, עס האָט זיך גור געהאַנדעלט דערין, וואו קויפען און ביי וועמענען מ'זאָל קויפען.

דער ראַדימער רב האָט געמעקעלט אַ קבר אויף „אהל" פון רב ען ען'ס.. נור האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דאָס בית עולם פון יענעם רב איז פייכט נאָר נאַס, מ'איז געגאַנגען אויף „בעשו", און אין אַ נאַסען קבר, האָט זיך זלאַטעס מאַן נישט געוואָלט אַריינלעגען, מ'האָט דע־רום געקויפט אַ קבורה ביי אַ אַנדערען „קבורה־גוטס־בעזיצער", מן הסתם טרי־קענער, ווינער, אפשר מיט מעהר ביימ־לעך אָדער נאָר מיט מעהר קאָמפאָרט.

אונטער קבר־קאָמפאָרט פערשטעהט מען אין אונזער אַמעריקע: אַ באָדע־צימער פאַר דער טהרה...

אָט דאָס רוף איך אָן פּראָגרעס, פאָרטשריט. מ'שאַפט, מ'איז פּראָדוקטיוו, דערפינדעריש, מ'געפינט אַ פרנסה־צווייג, אַ אָריגינאַל.

און דאָ ביי אונז, וואָס? אַ גריזעלע ריי נעבען אַ גריזעלריי, אַ בודקע נע־בען אַ בודקע אויף איין ווינקעל הונ־דערט מאַרק־וויצערקעס מיט טערפּאָלמע מאַראַנצען, אָדער נאָר געפרוירענע ציבעלעס און זאַמדיגע פּיעטרושקע און פון דעם, וויל מען ציהען די חיונה, מגדל זיין קינדער לתורה ולחופה ולמעשים טובים.

למאי האַנדעלט מיט תכריכים, מיט ארץ־ישראל־ערד... נעהמט אַוועק קהל די ממשלה איבער די „בית־החיים"—און האָט איהר אַ פּלאַץ, בויעט נישט קיין הייזער, די היינטיגע הייזער טראָגען נישט איין, פערבויעט אַ פּאַרקען מיט שעהנע שטאַכעטען, פּלאַנצט עטליכע בוימעלעך און פערקויפט קברים — — — פּאָ אַמעריקאַנסקי...

* * *

אין דער לעצטער מינוט פאַלט מיר איין:

זלאַטע רובין איז אַ סכנה פאַר דער גאַנצער זשורנאַליסטיק, איין זלאַטע רובין. ווייסט מעהר סענסאַציע צו מאַ־כען ווי די גאַנצע פּוילישע זשורנאַליס־טיק — — —

און אויב איהר ווילט וויסען איבער־טרעפט זי אין ליגענט־זאָגען די גאַנצע זשורנאַליסטיק...

מיר מעגען אַלע געהן צו זלאַטען אין שולע...

זי איז דאָך אַ גאַנצע ליגענט־אוני־ווערזיטעט!

קאָלומבוס — דו ביסט אָל רייט!

י. פּיחאָו.

די, וועלכע אזוי האט פערראטען.

(25 בעארבייט פאר'ן „נייעם פאלקסבלאט" לויט פערשידענע מאטעריאלען.

9 א זייגער אין אווענט איז דער פראקוראר אין בעגלייטונג פון א טורמע-וועכטער אריינגעגאנגען צו קאליאיעוו'ן און איהם געמאלדען, אז אין דער זעלבער נאכט, פון 9-טען אויפ'ן 10-טען מאי, וועט איבער איהם אויסגעפיהרט ווערען דער טויט-אורטייל. דער געהילף פראקוראר איז געווען זעהר דענערווירט און מסתם דערפאר האט ער קאליאיעוו'ן אזוי פריה מיטגעטיילט וועגען דער פארשטעהענדער עקזעקוציע, ווייל ווארטען האט נאך דער פעראורטיילטער געמוזט ביז 4 א זייגער אין דערפריה. קאליאיעוו האט די ידיעה וועגען טויט, וואס ערווארט איהם אין עטליכע שעה ארום, אויפגענומען רוהיג. קאליאיעוו האט געוואלט, אז ביי דער עקזעקוציע זאל אנוועזענד זיין זיין פערטיידיגער, אדוואקאט זשדאנאוו, און ער האט זיך אלע מאל אנגעפרעגט, צי דער אדוואקאט איז נישט געקומען. זשדאנאוו איז טאקי געקומען צו פאהרען אין דער פעסטונג און געבעטען מ'זאל איהם ערלויבען זיך צו זעהן מיט קאליאיעוו'ן, ער האט אבער די ערלויבניש נישט בעקומען.

ארום 10 אין אווענט איז צו קאליאיעוו'ן געקומען דער טורמע-גלח פלאריצקי. קאליאיעוו האט איהם ערקלערט, אז הגם ער איז א גלויביגער מענש, אנערקענט ער אבער נישט די קירכליכע מנהגים און האט צוגעגעבען, אז ר'האט זיך שוין איינגאנצען צוגעגרייט צום טויט און האט שוין פערענדיגט אלע חשבונות מיט'ן לעבען; אין דעם גלח, וואס איז צו איהם געקומען, זעהט ער א גוטען מענשען און דעריבער, האט קאליאיעוו פערענדיגט, ערלויבט מיר אייך א קוש צו געבען, ווי א גוטען מענשען. זיי האבען זיך צוקושט, און דער גלח איז אוועקגעגאנגען. נאכ'ן אוועקגעהן פון גלח האט קאליאיעוו אנגעשריבען דעם בריף צו דער מוטער:

„טייערע, אונפערגעסליכע מאמע מיינע!

אלזא, איך שטארב. איך בין גליקליך פאר זיך, וואס איך קאן מיט דער גאנצער זעלבסטהערשונג זיך בעציהען צו מיין סוף. זאל-זשע אייער צער, ליבע מיינע, איהר אלע, מאמע, ברידער, שוועסטער, אויסגעהן אין די שטראהלען פון דעם ליכט, מיט וועלכען עס לייכט זיך דער טריומף פון מיין גייסט.

א-יע. א גרוס אלעמען, ווער ס'האט מיך געקענט און געדענקט מיך.

איך זאג אייך אן: היט אפ ריין דעם נאמען פון אונזער פאטער.

טרויערט נישט, וויינט נישט. נאך אמאל — אדיע. איך בין תמיד מיט אייך".

אייער אי. קאליאיעוו.

האבענדיג זיך איינגאנצען צוגעפאסט צום טויט, האט קאליאיעוו נאך האלבער נאכט געבעטען נישט ווארטען מעהר מיט'ן אויספיהרען דעם טויט-אורטייל און מאכען די עקזעקוציע וואס גיכער; מ'האט אבער געמוזט ווארטען ביז באגינען.

אין דער צייט, ווען קאליאיעוו האט איבערגעלעבט זיינע לעצטע טראגישע שעה'ען, האט מען אויפ'ן הויף פון דער פעסטונג, נעבען איינגאנג אין דער זעלנערישער באד, אויף דער איך אריינגעקלאפט די לעצטע נעגעל אין עשאפאט, אויף וועלכער עס איז געשטאנען די תליה. די קלעפ פון האמער האבען זיך געטראגען איבער דער טויטער שטילקייט פון דער ווי אויסגעשטארבענער פעסטונג. בלויז צייטענווייז האט מען געזעהן פערבייגעהן א זעלנער אדער אונטעראפיציר. דער טויט האט שוין געשוועבט אין דער פעסטונג, אבער אויסער איהרע מויערען איז געגאנגען דאס נארמאלע לעבען: פון טייך האבען זיך געהערט לידער, פון שערעמעטיעווקע האט זיך געטראגען דאס שפילען פון א הארמאניקע.

אלץ איז שוין געווען גרייט. ס'איז געקומען די צייט פון דער עקזעקוציע. אויפ'ן הויף איז שוין געווארען ליכטיג. ענדליך איז שוין אזוי ליכטיג געווען, אז מ'האט שוין נישט געדארפט קיין לאמטערען.

ס'איז געווען צוויי א זייגער ביינאכט. אין צימער, וואו ס'איז געזעסען קאליאיעוו, איז אריינגעקומען דער טורמע-אויפזעהער אין בעגלייטונג פון תליון. דער תליון האט געטראגען העלרויטע הויזען, א העל-רויט העמד און א רויט היטעל. די לענדען האט ער געהאט ארומגעגארטעלט מיט א שטריק, אין וועלכער ס'האט געשטעקט א נאהאיקע.

דער תליון איז צוגעגאנגען צו קאליאיעוו'ן און האט איהם פערבונדען די הענד פון הינטען. דאן איז קאליאיעוו אין דער בעגלייטונג פון טורמע-אויפזעהער ארויס אויפ'ן הויף, וואו ס'איז געשטאנען די תליה, נאך זיי איז געגאנגען דער תליון.

אויפ'ן הויף זענען שוין געשטאנען די אנגעלאדענע פארשטעהער, די אדמיניסטראציע פון דער פעסטונג, א קאמאנדע זעלנער און אלע פריי פון דינסט אונטער-אפיצירען פון דער טורמע. קאליאיעוו איז ארויף אויפ'ן עשאפאט, ער איז געווען אהן א פאלטען, איינגעזעצען אין שווארצען אנגעטון און אין א שווארצען הוט.

שטעהענדיג אונבעוועגליך אויפ'ן עשאפאט, האט קאליאיעוו אויסגעהערט דעם אדורכגעלייענטען אורטייל; דאן איז צו איהם צוגעגאנגען דער גלח מיט'ן צלם אין דער האנד, נאר קאליאיעוו האט איהם געזאגט: „איך האב אייך שוין געזאגט, אז כ'האב שוין איינגאנצען פערענדיגט מיט'ן לעבען און זיך צוגעגרייט צום טויט." דער גלח איז אוועקגעגאנגען.

צום פעראורטיילטען איז צוגעגאנגען דער תליון און האט אויף איהם ארויפגעווארפען א זאק, וועלכער האט איהם פערדעקט דעם גאנצען קאפ; דאן האט איהם דער תליון געהאלפען ארויפגעהן אויפ'ן בענקעל, האט ארויפגעווארפען איהם אויפ'ן האלז די פעטליע און א שטויס געטון מיט'ן פוס דאס בענקעל. קאליאיעוו האט פערלוירען דעם אנלעהן און זיין קערפער איז געבליבען הענגען אין דער לופטען. דער קערפער איז געהאנגען אזוי 30 מינוט. אלע זענען שווייגנד געשטאנען ארום עשאפאט. נאך 30 מינוט האט דער תליון ארויסגענומען דעם קערפער פון דער פעטליע און איהם אוועקגעלעגט אויפ'ן עשאפאט. ס'איז צוגעגאנגען דער טורמע-דאקטאר, וועלכער האט אויסגעהערט דאס הארץ, געפרובט דעם פולס.

דעם קערפער האט מען אריינגעלעגט אין א הילצערנעם קאסטען אונטער דער פעסטונגס-מויער. דארט ליגען אויך אלע, וועלכע זענען אומגעקומען אין דער פעסטונג פון די 80 ער יאהרען אן.

(פארטזעצונג קומט).

רעדאקציאנס-קאלעגיום:
מ. בראדערזאהן, ל. בראנט, ח. י. ברוסטאווסקי, ב. ווינער
פעראנטווארטל. רעד.: ח. כויפמאן.
ארויסגעבער: פערלאג „נייער פאלקסבלאט", פראדוציר-קאאפעראטיווע מיט באַ-האפטונג.

טעאטער „סקאלא", ציגעל-גאס 18.

גאסטראלען פון בעריהמטען ארטיסט

יוליוס אדלער

צוזאמען מיט זיין אויסגעצייכנטען אנסאמבל. פרויען: הדסה, האליטש, רענינא, סאלאמאן, פאדערמאן, שייעוויטש. מענער: האמבורגער, לאוי, קורץ, קאן, קראנק, שטאקפעדער, ראטשייז און אנדערע.

היינט, מאנטאג, דעם 7. מערץ, 8 30 א זייגער אווענט — גרויסע

פאפולערע פארשטעלונג

צו ביליגע פרייזען סטרינדבערג'ס בעריהמטע דראמע אין 3 אקטען

דער פאטער

די הויפט-ראלע „ריטמייסטער"-יוליוס אדלער.

אין פראבען: די לעצטע נייעס „צוויי חברים" | בילעטען אין קאסע פון טעאטער „סקאלא". אימפרעסאריא: א. שטאקפעדער.

די נעכסטע פארשטעלונג קומט פאר פרייטאג, דעם 11-טען מערץ.

Dr. H. SPIRA-BORNSTEINOWA
Cegielniana 4
טעלעפאן 34-90.
ספעציאליטעט: אקושער און פרויען-קראנקהייטען.
נעמט אן פון 3—6 נאכמיטאג.

„די שווארצע כריזאנטעמע".

(38. עקזאטישער ראמאן.

ארײן — האט אויסגעשריגען דר. לעווי נאך אויפ'ן וועג צו דער טיר.

— וואס איז געשעהן? — איז ארײן מיט א רעש קאנעצקי

— האסט מיך גערופען, אט בין איך דא!

— שא, שטיל, מען שלאפט דא, האט לעווי אנגעוויזען מיט די אויגען אויף די פארטיערען.

— ענטשולדיג, כ'האב נישט געוואוסט.

ביידע חברים זענען ארויס אויפ'ן באלקאן און לעווי האט דערציילט קאנעצקין אין וואס עס האנדעלט זיך.

עס איז בעשלאסען געווארען אויף מארגען 6 אינדערפריה פון האטעל שטילערהיים זיך ארויסצוציהען.

.25
דער אנפאל.

זעקס א זייגער אינדערפריה הערשט אויף דער אריסטאקראטישער ארטע-ביים-ברעג א טויטע שטילקייט. ערשט שפעטער בעווייזען זיך איינצעלנע ארבייטער, וועלכע איילען זיך אין די פאבריקען אריין.

אבער פלוצים האבען זיך פון א זייט בעוויזען מיט אמאל פיער פערזאן אין ארבייטער-בלוזען. זיי האבען זיך אוועקגעשטעלט לע'ם ווינקעל-הויז און וועגען עפעס הייס געשמועסט צו זיי זענען צוגעקומען נאך צוויי ארבייטער זיי האבען אפגעשמועסט און האבען זיך צוטיילט אויף אזא אופן, אז צוויי זענען ארײן אין טויער פון איין הויז, די אנדערע צוויי האבען זיך בעהאלטען אונטערן פארקאן פון א שכנות'דיגען הויז און צוויי האבען זיך גענומען שפאצירען יעדער בעזונדער אהין און צוריק איבערן טראטואר.

פון דערווייטענס האט זיך דערהערט א קלאפען פון פערד-קאפיטעס.

עס איז אנגעפאהרען א קארעטע אויף גומענע רעדער.

אין דער זעלבער צייט האט זיך פון דער צווייטער זייט בעוויזען אן ענגלישער רייטער.

א רגע... און דער רייטער האט איבערגעהאקט דעם וועג דער קארעטע.

— דו ביסט משוגע, צי וואס? — האט אויסגעשריגען דער פוהרמאן — בעפריי נאר דעם וועג!

פון דער קארעטע איז ארויסגעשפרונגען דער דר. לעווי

— וואס טוט זיך דא! איהר קענט נישט אנטרייבען — האט ער א געשריי געטון צום רייטער, א הער אין בלויע ברילען.

אין דעם מאמענט האבען זיך פון אלע זייטען ארויסגעלאזט די פערשוינען אין די ארבייטער בלוזעס, זיי האבען זיך א ווארף געטון אויפ'ן דאקטאר און איהם באלד אומגעווארפען.

צוויי פון די פארשוינען זענען אריין אין דער קארעטע צו כריזאנטאן און בעפוילען דעם פוהרמאן צוריקפאהרען.

— איהר זענט אין אונזערע הענד — האבען אויף יאפאניש געזאגט די אנפאלער און צוויי ברוינינגס האבען קאלט געפינקעלט אין די הענד פון די שפיאנען.

די פרינצעסין האט געוואלט שרייען, האט אבער איינער פון זיי איהר פערשטופט דאס מויל מיט א זיידען טיכעלע און דער צווייטער האט איהר ארונטערגעבונדען די הענד.

די קארעטע מיט אראפגעלאזטע פארהענגלעך האט זיך שנעל געטראגען איבער די גאסען.

די פרינצעסין איז געפאלען אין חלשות.

.26
אין דער געזאנדשאפט.

די מארסא-אוועניו, וואו עס געפינט זיך די געזאנדשאפט, איז פלוצים אין אזא פריהער שעה, אויפגעלעבט געווארען.

עס איז צוגעפאהרען צו דער געזאנדשאפט א קארעטע פון וועלכער מען האט פארזיכטיג ארויסגעטראגען די פער'חלשט'ע פרינצעסין.

נאך דער קארעטע איז אנגעקומען דער רייטער.

— מעלדעט דעם געזאנדטען, אז מיר האבען געבראכט די פרינצעסין האט ער בעפוילען.

דער געזאנדטער האט געטראפען כריזאנטען נאך אין א האלב-אונבעוואוסטזיניגען צושטאנד. די אויגען פערמאכט, די וואונדערשענע אויגען-לעפלעך מיט די שווארצע לאנגע ווימפערן האבען געציטערט ווי ביי א אונטערגעשאסענעם פויגעל, די רעכטע האנד האט מאכטלאז אראפגעהאנגען פון דער קושעטקע וואו זי איז געלעגען, די ברוסט ענטבלויזט, ווייל בעת דעם געראנגעל אין דער קארעטע האבען זיך אפגעריסען די קנעפלעך פון איהר בלוזע... עס איז געווען בולט צו מערקען ווי זי ליידט, ווי עס איז איהר שווער צו אטעמען...

— א דאקטאר און אמאניאק! האט בעפוילען דער געזאנדטער.

דער געזאנדטער האט צוגעטראגען דעם פלאקאן אמאניאק צו דער פרינצעסינ'ס פנים, זי האט א ציטער געטון און אויפגעמאכט די אויגען.

איהר בליק איז געפאלען אויף יאמאטא'ן, וועלכער איז געשטאנען דערנעבען, זי האט זיך באלד דערמאנט, וואס עס איז מיט איהר געשעהן. דאס פנים איהרס האט אויסגעדריקט טיפע ליידען, און די אויגען זענען אנגעגאסען מיט טרערען.

— וואסער, שנעלער וואסער — האט ווידער בעפוילען דער געזאנדטער.

מען האט אריינגעבראכט א סיפאן וואסער.

— בערוהיגט זיך, פרינצעסין, האט געזאגט דער געזאנדטער — עס וועט אייך קיין שלעכטס נישט געשעהן! זיין מאיעסטעט דער מיקאדא האט אייך געהייסען אהיים קומען, דאס איז אויך געווען דער לעצטער ווילען פון אייער אומגעקומענעם ברודער.

— אבער איך וויל נישט, איך וויל נישט אהיים פאהרען!.. האט אויסגעשריגען די פרינצעסין.

און פלוצים, ווי אויפגעכאפט פון שלאף, זיך דערמאנט און אויפגעשפרונגען.

— און וואו איז דר. לעווי, וואו איז ער?.. איהר האט איהם דער'הרגעט... מערדער, בלוטזויגער... לאזט מיך, לאזט מיך צו איהם!

די פרינצעסין האט זיך א ווארף געטון צום ארויסגאנג.

ביי דער טיר איז געשטאנען יאמאטא.

— אויסוואורף! — די פרינצעסין איז צו מיט אויפגעהויבענע פויסטען צו יאמאטען.

ער האט זיך שנעל אוועקגעדרעהט.

— בערוהיגט זיך, פרינצעסין, דר. לעווי איז געזונד און שטארק, מיר האבען איהם נאר געבונדען ער זאל אונז נישט שטערען אויסצופיהרען דעם הערכסטען בעפעהל.

— וואו איז ער, וואו איז ער? — האט כריזאנטא געיאמערט און געבראכען די הענד.

— פרינצעסין, איהר דארפט נישט פערגעסען אין אייער הויכען שטאט און אויך אין דעם אז דער דאקטאר האט אייך קאמפראמיטירט.

— לאזט מיך צוריה מיט אייערע צניעות, איך וויל זעהן דעם, דאקטאר, איך וויל איהם זעהען!.. און זי האט אנגעהויבען וויינען אויף א קול ווי א קליין קינד.

(פארטזעצונג קומט)

שבת, ח' אדר ב' (ד. 12 מערץ) 8 אָוונט און זונטאג, ט' אדר ב' (ד. 13. מערץ), 8 אָוונט

פּאָפּולערע לעקציעס וועגן ... א גרויסע פאפול. פאַרלעזונג אין 2 אָוונטן פון בעק. שריפטשטעלער
ב. (דוב) אויערבאך: ספּינאָזא פון קריסטוס ביז

אין זאַל פון „הזמיר", אַל. קאָשטשושקי 21

מעויסען:

1.

וואָס די רוימער האָבן געוואָלט מאַכן פון יודענטום; די פאָרשטעלונג פון 3 ביי די נביאים און אין דער קבלה; גאָט, תורה און פאָלק; די תורה אלס מוטער פון פאָלק; ילד שעשועים; קודשא בריך הוא ואורייתא וישראל; די מטרוניתא. די פערמישונג פון די בעגריפן מיט קאָנקרעטיזירטע היידנישע פאָרשטעלונגען; די ווייטערע ענטוויקלונג; די ביטערע רוימער; דער רוימישער באַרבאַריזם און די יודישע גבורות; די לאַגע נאָכ'ן חורבן ירושלים; די מלחמות, דער יאוש און די האָפענונג; משיח; דאָס איבערבלייבעניש פון די פאַרטייען; תורה שבעל פה; די חכמים פון יבנה;

רבי יוחנן בן זכאי.

2.

דער מיטעלאַלטער; די יודישע לאַגע אין מיטעלאַלטער; די שרעק און דער בטחון; די אויפבראַזונג; פאַלשע משיח-פאַנטאַזיעס; שבתי צבי; שפּינאָזאַ'ס גאָט; דער פאַנטאַזיזם אלס בעקוועמע סינטעזע; דער יודישער חוש; דער אינסטינקט און דער קלאָרער בליק; שפּינאָזא אלס גרויסער דענקער; שפּינאָזא אלס פערבלאָנדזשעטער יוד; דער פאַנטאַזיזם אלס פערמישונג פון יודישע בעגריפן; דער בית-דין אין אַמסטערדאַם; דער חרם; דער פאַנטאַזיזם אלס פערשוואונדענע תורה; די נייע צייט.

1238

אחד העם.

בילעטן אויף ביידע אָוונדען צוזאַמען פאַר 1.50 זל., איין .. זל. שוין צו בעקומען אין פאַפיר-געשעפט ה' האַמבורסקי (פּעטריק. 42) און אין טאָג פון דער פאַרלעזונג — ביי דער קאַסע פון זאַל.

אויפפאָדערונג!

דערמיט פאָדער איך אויף דעם גביר ר' לייזער פּוֹקאַטש, גדאַנסקאַ 18 1241

אַז ער זאָל אין משך פון 2 טאָג צוריקגעבען די 1600 זל. וואָס זענען געוואָרען צו אים איינגעלעגט אלס דריטער פּערזאָן, און וואָס ער לייקענט אָב. צום מורה הוראה ר' לייביש ראָזענבערג, פאַמאַ סקאַ 4 אָדער צו אַנדערער פּערזאָן, וועלכע איך וועל בעשטימען. אין געגענפאַל וועל איך ניט פעראַנטוואָרטליך זיין פאַר די ווייטערדיגע פאָלגען. איך שטעל פאָלגענדע עדות: ר' ניסן דוד מאָרגנשטיין, מלכה בראַזשיצקאַ און אַנד., וועלכע ווייסען אַז ער האָט דאָס געלד בעקומען. אויב ער וועט ניט אויספירען די אויפפאָדערונג וועט ער אַליין זיך שולדיג זיין אין זיין שאָדען.

ש. ושוויטאַ.

אונזער חבר און מיטגליד **מנחם אסט** צו זיין אפּריינען קיין **אַרגענטינא** ווינשען מיר

א האַרציגען פאָהר געזונד!

די פערוואַלטונג פון פראָפ.-פעראיין פון צייטונגס פערשפרייטער אין לאָדז.

בעקאַנטמאַכונג.

אַזוי ווי עס האָט זיך בעוויזען אַנ'אַנאָנס, אַז די דענטיסטען שוואַרצאָווא האָט זיך אַרויסגעצויגען פון נאָוואָמיעסקאַ **21**, ערקלער איך, אַז דער גאַבינעט עקזיסטירט ווייטער, נור די שוואַרצאָווא איז בעזעטיגט געוואָרען, צוליב איהר ניט רעגעלע אַרבייט. איך בעט מיינע ג. פּאַציענטען אויף ווייטער מיך צו בעזוכען, וואו עס ווערט אויך אויסגעפיהרט אַלעראַרט טעכנישע אַרבייט לויט די נייעסטע סיסטעמען. געדענקט די אַדרעס נאָוואָמיעסקאַ **21**.

מאָנטאָג, דעם 7. מערץ ה. י. פּינקטליך 8 אין אָוונט אין לאָקאַל פון די יודישע פאָלקס קיכען-אָרגאַניזאַציע, פּעטריקאָווער 101,

א רעפעראַט

פון ח' מאַנדערמאַן (וואַרשאַ) אויף דער טעמאַ: „דער יודישער קיכען-וועזען און זיינע אויפגאַבען לגבי דער יודישער שפּראַך און קולטור".

איינגאַנג פריי! 1252

די קאָמענדע.

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

און ערצטליך-דענטיסטישער קאַבינעט

זגיערסקאַ 17, טעל. 16-33.

ד"ר ראַבינאָוויטש	נאָז, האַלז, אויערן קר.	11-10 3-2 $7\frac{1}{2}$-$6\frac{1}{2}$
ד"ר ראָזענבערג	נערווען און געשלעכט-קר.	11-10 2-1
ד"ר גאָלדשטיין-פאָרמאַן	אויגען-קראַנקהייטען	2-1 8-7
ד"ר יוסטמאַן	נערווען-קראַנקהייטען	2-12
ד"ר ראַבינאָוויטש	קינדער-קראַנקהייטען	12-10 5-4
ד"ר פּאָפּיקין	ברוסט- און געדערם-קראַנק.	$1-11\frac{1}{2}$ 6-5
ד"ר נאַכמאַן	כירורגיש-קראַנקהייטען	4-3 2-1.1
ד"ר ווינבערג	אינערע הערץ לונגען-קר.	1-11 $7-5\frac{1}{2}$
ד"ר סטופעל	רענטגען	6-4 12-10
א. גראָדזענטשיק	צאָהן-ערצט	7-3
נ. ראָזעס	צאָהן-ערצט	2-9

צאָהן-פּלאָמבירונג, בעליכטונגען, קאָר ענגען, סאָסטען, א. אז. וו. ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען

דיענסט-אינסטיטוט

היילונג פון הויט-קראַנקהייטען פון קאָפּ (פאַרך) מיט רענטגען-שטראַהלען, פאַר בעשטראַהלונג און דורכלייכטונגען, קוואַרץ-לאָמפּ, דיאַטערמיע, לעקטריזאַציע, אלע מעדיצינישע אַנאַליזען. א קורס פאַר טאַמפּלער. אָנמעלדונגען געבען שוועסטער (שקאַרלאַטאָן) פון 4—5 נאָכמ.

די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאָג.

יודיש איז די שפּראַך.

פּאַדערס איבעראַל
נאָר פּאַטענטירטע
פעדער-בעטען
פּערזעהען מיט דער פאַבריקס-מאַרקע
PALMA-PATENT
פאַר וועלכע מיר גאַראַנטירען.

אויך שטענדיג אויף לאַגער אין א גרויסען אויסוואַהל: ניקעל-בעטען, קינדער-בעטען, שפּריקאַנקעס, קינדער-וועגעלעך, שעסלאָנגען און געבעטע מאַטראַצען.

ביליגסטע פּרייזען: רעעלסטע בעהאַנדלונג! ביליגסטע פּרייזען!

לאָדז, פּולנאָצנאַ 24.

ביליגער עלעקטרישער שטראָם מיט 65 פּראָצ.

קען יעדערער בעקומען, ווען עס ווערט איבערגעאַרבייט פון

אַלטע שטראָם אויף א נייעם

ווי אויך נייע אַנלאַגעס, איבעראַרבייטען פון אַלטע אויף נייע, פּראָטאָקאָלען פון דער עלעקטראָווניע — אַלעס אויף ראַטעס! אָנפראַגעס אומזיסט פון 3—5 יעדען טאָג.

קומט און איבערצייגט אייך!

קאָנצעסיאָנירטע פירמע! קאָנצעסיאָנירטע פירמע!

Ch. SOLNIK i M. TORNER

Cegielniana 63 (sklep frontowy) אין הויז פון פּוילישען טעאַטער

בעקאַנטמאַכונג.

די בעוואוסטע וואָר-שאָווער פירמע א. נ. **J. KRZYPOW** האָט ערעפענט —:— אין —:—

לאָדז, 16 פּיעטריקאָווסקאַ 16

א מעבעל-לאַגער

קויפט און פערקויפט אַלעראַרט מעבעל, דיוואַנעס, נייע-מאַשינען, ווי אויך גאַרדעראָבען, אַנטיקען און פּעלצען. כ'קויף פּיאַנינאָס, און כ'צאָהל די העכסטע פּרייזען. קומט און איבערצייגט אייך

289

הייל-פּעדאַגאָגישע קורסען
פאַר שוואַכבעפעהיגטע און שווערערציהבאַרע קינדער. שפּראַכשטערונגען (שטאַמלען, טויבשטומהייט)

Dr. med. A. Szmirgeld
נערווען-ערצט.
עלעקטריזאַציעס, ליכטהיילאַפּאַראַטען.
CEGIELNIANA 6,
tel. 51-89
עמפּפאַנגט פון 5 — 7 אָוענד.

Dr. med. Ludwik
Rapeport
Pr. Narutowicza 25
(Dzielna) tel. 44-10.
ספּעציאַליסט פאַר נירען, בלאַזען און האַרן-קראַנקהייטען. נעמט אָן פון 1 ביז 2 און פון 4 ביז 7 אָוונט.

קוואַליפיצירטע
הערען-שניידער-אַרבייטער
ווענדט זיך מעלדען ביי א. ניעדזוויעדז, נאַראָשאָ-ווישאַ (ווילנאַ) 5. 237

— ד"ר —
י. הערשפינקעל
Zawadzka 15,
telefon 11-87
— — ספּעציאַליסט פאַר — —
קינדער - קראַנקהייטען.
נעמט אָן אינדערהיים פון 8—10 פריה און פון 3—5 נאָכמיטאָג און אין לעטשניצע „פּאַמאָץ".

ראַנטגען און צאָהנטעכניק
י. ביטענסקי
קאָנסטאַנטינער 5
ערעפענט אַ ניי אַ קאַבינעט פון 9 פריה ביז 8 אָוונט. — ... ביליגע פּרייזען!

Dr. med.
Braun
פּאַלודניאָווא 23
טעלעפאָן 40-26
ספּעציאַל-ערצט פאַר הויט און ווענערישע קראַנקהייטען און מענער - שוואַכע.
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-ליכט (האַר-אויספאַל)
נעמט אָן פון 9—12 פריה און פון 5 — 8 אָוונט

Dr. Z.
Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אויערן, נאָז, האַלז, און לונגען-קראַנקהייטען.
קאָנסטאַנטינאָווסקאַ 9
טעלעפאָן 27-81.
שפּרעכשטונדען פון 12 ביז 2 און פון 5 ביז 7. נעמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—11 און פון 2—3 נ.מ.

Dr. med
STUPEL
Szkolna 12
ספּעציאַליסט פאַר הויט, האָר און ווענערישע קראַנקהייטען, מענער-שוואַכע, רענטגען-שטראַהלען און קוואַרץ-ליכט, עלעקטראָ-טעראַפּיע.
נעמט אָן פון 6—9 אין אָוונט, פריה 12—3 נאָכמ. 873

Dr. med.
H. Lajchter
קאָנסטאַנטינער 9.
רוג זאַכאָדניע טעל. 49-66
צאָהן - כירורג
ספּעצ. פון כירורגישע קראַנקהייטען ווי: שטשענקעס, גומען, דזשאָנקעלעס, צאָהן - פּיסטולעס א.ז.וו. נעמט אָן פון $1\frac{1}{2}$—5 און פון 8—9 אָוו. זונטאָג 11—2.

Dr. med.
L. Pikielny
ספּעציאַל-ערצט, פאַר נירען, בלאַזען און האַרן - קראַנקהייטען
Nawrot 8,
telefon 19-90.
עמפּפאַנגט פון 4—7 אָוו. 241

Dr. ADAM
Grosglik
Al. Kościuszki 27,
tel. 51-78
הויט און ווענערישע קראַנקה. רענטגען און ליכט-היילאינסט. נעמט אָן פון 4—7 אין אָוונט.

לונגען-קראַנקהייטען!!

רעקאָמענדירט דורך די ה"ה דאָקטוירים
Balsam Thlocolan Aqe
ביי סוכאָטעס, בראָנכיט, הוסט פערלייכטערט ביי פלעגמאַ, פערשטאַרקט דעם אָרגאַניזם און דעם זעלבסטגעפיהל פון קראַנקען, פערגרעסערט די וואָג פון קערפּער
„**Balsám Thlocolán Aqe**" פערקויפען אַפּטייקען.
פערלאַנגט נור אין אָריגינעלער פּאַקונג פון דער אַפּטייק 1462
A.Gąsecki w Warszawie, ul. Leszno 41

עד מתי עצל תשכב?

ווי לאַנג וועסטו וואַרטען מיט דיינע איצטיגע און פאַר-מלחמה'דיגע וועקסלען?

מתי תקום משנתך?

ווען וועסטו קומען אין ביוראָ

17 פּעטריקאָווער 17

2-טען הויף, פּאַרטער, דורכגאַנג זאַכאָדניע **52**, וואו מ'ווערט ערלעדיגט און געשריבען אַלערליי ביטעס לויט'ן אוסטאַוו, קלאַוזולעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעדט אין פּוילען, אַפּעלאַציעס, אָפּאָזיציעס, אַדוואָלאַניעס, רעקורסען, וועגען פּעסער און קאָמיסאַריאַט-רזשאָנדו, ביטעס וועגען דירה און אויסלאַנד ראָזיעטשטשי און אין אַלע פּאָליציי-בעצירקען, שותפות-אַקטען, סטאַטוטען, אַקטען אינטערציזיעס, אַקטען דאַראָווינעס, קאָרנע ספּראַוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אַלע שפּראַכען.

רעכטס-קאָנסולענט **י. מאַנעלע**

פּעטריקאָווער **17**, זאַכאָדניאַ **52**

שנעל, רעעל און ביליג!

פערקויפט ניט אייערע דיוואַנען

44 מעבעל 44

פּעלצען, נייע-מאַשינען סאַמאָוואַרען א. אז. וו. בעפאָר איהר איבערצייגט אייך ניט ביי די פירמע

Ch. ŁAZNIK
44 גדאַנסקאַ (רוגאַ) 44

בעמערקונג: ביי מיר איז שטענדיג אויף לאַגער פערשידען

מעבעל, שיין גוט! און ביליג!!

לעטשניצע פון דאָקטוירים-ספּעציאַליסטען

בזשעזשינער 11, טעל. 37-63

אָפען פון 9 פריה ביז 7 אָוונט

ד"ר וואָליניעץ	נאָז, האַלז, אויערן-קר.	3—4
ד"ר קירשנער	קינדער-קראַנקהייטען	$12-9\frac{1}{2}$ 5—4
ד"ר שיפמאַן	אינערליכע קראַנקה.	11—1 6—5
ד"ר ליבימש	הויט- און געשלעכטס-קר.	2—12
ד"ר שמירגעלד	נערווען און גייסטיגע קר.	1—9
ד"ר גאָלדבלאַט	אויגען-קראַנקהייטען	12.30—[illegible]
ד"ר עליאַסבערג	כירורגישע קראַנקה.	1 —
ד"ר בערגמאַן	פרויען און געבורטס-הילף	4—3

פּסיכאָ-טעראַפּיע, ספּר ך-שטערונגען ווי שטאַמלען א. ז. וו. פּעקען-שטעלען, קינסטליכע בערג-זון-בעשטראַהלונג אָניי-שפּריצונגען, מאַסאַזשען, עלעקטריזאַציע, אָפּעראַציעס. אויף פערלאַנג — וויזיטען אין שטאָט. — אין לאַבאָראַטאָריום ווערען אַנגענומען אַלע אַרט אַנאַליזען ווי אורין, פּלעגמע און בלוט. 2130

אימפּונגען געגען שאַרלאַכ.

ביי דער לעטשניצע איז געעפענט געוואָרען א רענטגענאָלאָגישער קאַבינעט עם געהאַלטען א' ...

ד"ר זילבערשטיין	צאָהן-ערצט	10 2 נ.מ.
ד"ר לאַזשינסקאַ סטאַראָפּאָלסקאַ	צאָהן-ערצט	7—2

קינסטליכע ציין, קראָנען, פּלאָמבען א. ז. וו. די לעטשניצע איז אויך אָפען זונטאג.

אַנאָנסען - פּרייזען:

פאַרן טעקסט 15 גראָשען, פריטאָג 20 גראָשען, אין טעקסט 40 גר., פריטאָג 60 גראָשען, נאָכ'ן טעקסט 10 גראָשען, פריטאָג 15 גראָשען. — פאַר אויסלענדישע אַנאָנסען 100 פּראָצענט טייערער. אויסער דער שטאָט — 50 פּראָצענט טייערער.

פאַר א מילימעטער - שורה.

אַבאָנעמענט-פּרייז:

אין לאָדז: א חודש — 5 זלאָטעס, — אויף דער פּראָווינץ: א חודש — 6 זלאָטעס, אין אויסלאַנד מיט 50 פּראָצענט טייערער. — פאַר'ן אינהאַלט און טערמין פון די אַנאָנסען איז די רעדאַקציע ניט פעראַנטוואָרטליך. די אַדמיניסטראַציע איז אָפען בײטאָג און ביינאַכט.

Za Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Silberberg.
Czcionkami i druk. „Najer Folksblat". Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny Ch. Kaufman